

Székszo

KARCFALVI-CSÍKJENŐFALVI KISÚJSÁG

■ 2021. DECEMBER

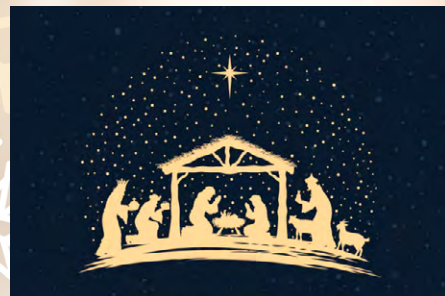
Megváltónk születése

Karácsony elsősorban nem az emberi szeretet ünnepe. Az emberi szeretet igen gyakran annyira gyarló, könnyen megkopik és elfogy. Nagyon sok család van, ahol a szeretet lassan kihűl és eltűnik. Karácsonykor az ember nem önmagát ünnepli, nem a saját szeretetét. Karácsony elsősorban és mindennek előtt Isten szeretetének az ünnepe. Annak az Istennek a szeretetét ünnepeljük, aki ezt a világot gyönyörű szépre alkotta. Az ő jósága ragyog a napban, a holdban, a csillagokban, a nyíló virágokban, a nevető gyermek arcokon. Isten végtelen szeretettel alkotott minket és az idők teljességében önmagát ajándékozta nekünk. Karácsony elsősorban nem olyasmi, amit az ember csinál, hanem olyan valami, ami történik velünk, amit ajándékba kapunk.

Németországban történt a 2-ik világháború vége felé egy városban, ahol borzalmas bombázások voltak rengeteg halottal. Az egyik pap pont karácsony után készült bemenni egy kórházba, ahol rengeteg sebesült és rengeteg haldokló volt. A családban volt egy nagyon jólelkű kislány. Amikor hallotta, hogy az atya hova készül, egy hirtelen gondolattal a jászolból kivette a kis Jézus szobrát, és azt mondta az atyának, hogy adja ezt oda valakinek, akiről úgy érzi, hogy neki szüksége van erre. Az atya megrendülten vette át a kis Jézus szobrot, betette a táskájába, és ahogyan megérkezett a kórházba a nővérek mondták, hogy néhány napja hoztak be egy kislányt. Egy lebombázott háznak a romjai alól szedték őt elő. Meghaltak a szülei, meghaltak a testvérei, csak ő maradt meg. Ez a kislány azóta nem szólalt meg. És nem hajlandó enni sem. Üvegesen néz a semmibe. A pap odament az ágyához, próbált hozzá beszélni. A kislány egyáltalán nem figyelt, s akkor az atyának eszébe jutott a kis Jézus szobra, ami ott volt a táskájában. Elővette, odanyújtotta a kislány felé, és a kislány arca hirtelen életre kelt, elkezdte figyelni ezt a szobrot. S aztán hirtelen megszólalt, és azt mondta, hozzám jöttél? Nekem adod? Aztán kinyújtotta kezeit, magához szorította a kis Jézus szobrát, és elkezdett sírni. Ez volt az első lépése a gyógyulásának.

Karácsony ünnepének ez a lényege, hozzám jöttél, nekem adod. Isten önmagát ajándékozza a világnak és nekünk. Örök szeretettel alkotott minket az idők teljességében, saját magát adta nekünk ajándékkul. Ahhoz, hogy igazi karácsonyunk legyen, mindennekelőtt az kell, hogy legyen az ünnep idején kicsi időnk arra is, hogy elcsendesedjünk, leereszkedjünk a mélybe. S ha ezt valaki képes megtenni, akkor hirtelen azt fogja érezni hogy valaki rátekint, és utána megérti, hogy mindaz, ami karácsonykor történt, az értem történt. Krisztus értem is megszületett, értem is meghalt, érted is. Karácsony titka érted történt, Isten úgy szerette a világot, úgy szeret téged, hogy önmagát ajándékozza nekünk. Tudjuk-e ezt a titkot befogadni, van-e nyitott szívünk, gyermeki szívünk, hogy meglássuk és befogadjuk ezt az ajándékot az életünkbe. Ha valaki befogadja Krisztust, attól nem fog körülötte minden egy csapásra megváltozni, ahogyan ennek a kislánynak is az életében külsőleg a tragédia ott maradt. De valami mégiscsak változik, megváltozunk mi magunk, ahogyan ez a kislány megtanult újra sírni, megszólalni, mosolyogni. Ha befogadjuk Krisztust, akkor Ő életet ad nekünk.

Afrika mellett, Madagaszkár szigetén volt egy rettenetes lepratelep, leprakórház, ahol apácák dolgoztak. Egyszer egy dúsgazdag amerikai járt ott. Láta a szörnyű

Legyen minden nap karácsony

Boldogasszony templomában
Lassacskán éjfél üt az óra.
Karácsonynak szent estéjén,
Tárd ki szívedet újra-újra!

Mi nyakas székel emberek,
Örömünket oly jól elzárjuk.
Pedig hogy lobog ott bennünk;
Zsilipjeit csak néha tárjuk.

Legyen minden nap karácsony!
S ne csak ilyenkor ünnep táján,
Mondd ki sokszor: - Szeretlek én!
Míg itt vagyunk az élet fáján.

Bocsáss meg, ha megbántottak,
Mert nem tudod, lesz-e még holnap?!
Lesz-e karácsony szívedben?
Lesz-e ki jó szót mondjon rólad?

Szívedet, ha jól nyitottad,
S levettél minden terhet róla,
Akkor születik lelkedben,
Sokat várt karácsonyi csoda.

Majd megérted, hogy az álmok
Káprázó köntöse elmállik...
Szeretni kell, és örülni,
S Betlehem otthonoddá válik.

S ha csak egy kis szalmaszálat
Helyezel a jászol ölére,
Nemzetünk apró csillagát
Rakod a kis Jézus elébe.

Albert (Balázs) Jolán

sebeket, a rengeteg beteg embert. Az egyik apácának, egy fiatal, nagyon derűs apácának azt mondta, hogy én itt akkor sem lennék hajlandó dolgozni, ha havonta 20.000 dollárt fizetnének. Mire a fiatal apáca elmosolyodott és azt mondta, én 100.000 dollárért sem lennék hajlandó itt dolgozni, de Isten szeretetéért örömmel itt dolgozom ingyen is. Akinek a szívében ott van a karácsony ajándéka az képes lesz arra, hogy ezt a kincset tovább is adja. Annak az élete megújul és megváltozik. Lengyelországban egy nagyon szép szokás az, hogy ilyenkor a családtagok bocsánatot kérnek egymástól és megbocsájtanak. Ez szertartás a karácsonyfa körül. Mindenki oda lép a másikhoz és kimondja ezt „Bocsáss meg!” és a másik azt feleli „Megbocsájtok!”

Jézus jászla körül egy-egy család az egész évnek minden nehézségét fájalmát leteszi, szeretetben megújul. Milyen szép lenne, ha a mi családjaink is karácsonynak az erejében tudnának kiengesztelődni, tudnának egy kicsit újrakezdeni. Karácsony fénye egy olyan fény, amit tovább kellene vinnünk a hétköznapiakra is. Szelíd fényesség ez. Nem olyan, mint a reklámoknak a vakító fénye, szelíd fény, mint egy gyertya fénye, de ennek a fénynek nagy ereje van. Alakítja a világot, mint a kovász, olyan emberek által, akik tudják ezt a titkot befogadni, akik teret engednek neki, általuk ez a fény lassan teret nyerhet a világban. Ahogyan Ferenc Pápa gyakran beszél arról, hogy Krisztus szeretné a világunkat alakítani, igazzá tenni, olyanná, amit nem a pénz, nem a haszon, nem az erők joga irányít, hanem a szeretet és az igazság. Olyan világgá, hogy mindenkinek, aki erre a világra születik van lehetősége és joga egyformán arra, hogy boldoguljon. Krisztus szeretné ezt a világot igazabbá tenni, de ehhez

szüksége van olyan emberekre, akik az ő életükbe beengedik az ő fényét és erejét, ha szeretnék karácsony fényét őrizni. A szeretetnek ára van, ahogyan Jézusnak a jászla előre jelzi már a keresztnak az önfeláldozását is. Ha szeretnéd őrizni a karácsony fényét, ahhoz nagyon sok önzetlenség, odaadás, hűség, újrakezdés, nagylelkűség és bátorság kell. Kell hozzá nagyon sok idő, amit a férj a feleségére szán, feleség a férjére, a szülők a gyermekeikre. Mennyire fontos lenne, hogy karácsony fényéből minél többet átmentsünk a hétköznapiakra. Egy magyar író mondja el, hogy gyakran mentek vidéken a nagymamához. A nagymama rendkívül derűs, idős asszony volt. Szoknyája zsebében mindig cukorka, dió volt. Az unokák mindig felültek a nagymama ölébe, és mindig kérték, hogy meséljen. A történet mindig Jézusról szólt: a pásztorokról, a királyokról, a betlehemi csillagról, és ez az író így foglalta össze azt, ami a nagymamájából számára a legfontosabb volt. Nagyanyám ölében mindig karácsony volt. Milyen jó lenne, ha lennének ilyen szülők és nagyszülők, akiknek a közelében a gyerek mindig azt érzi, hogy mindig karácsony van. Tudjunk megállni az ünnep idején. Átélni azt, hogy karácsony titka értünk történt. Tudjuk befogadni ezt az ajándékot, és tudjunk mi is ajándékká lenni családunk és a világ számára.

Ezekkel a gondolatokkal kívánok a Csíknagyboldogasszony egyházközség híveinek áldott karácsonyt, és sikerekben gazdag, békés új esztendőt.

Farkas Árpád, lelkiatya

Biztos léptekkel a cél felé

Mint ahogy azt már bizonyára megszokhatták, az év végéhez érve beszámolok az elmúlt év beruházásairól, tevékenységeiről. Bár az év hamar elszaladt, van előrelépés a megkezdett projektek tekintetében. A **két utas projekt**ünk közül az európai uniós által finanszírozott áll előrébb. Ebbe a projektbe az utcák aszfaltozása mellett a kapubejáratok burkolása is belefért, és ez a munkát maradt az idei évre. Objektív okok miatt néhány utcában térkövel lettek burkolva a bejáratok, más utcákban aszfalttal.

A másik utas projekt, amelyet a román kormány finanszíroz, jól halad. Több utcában elterítették az aszfaltszönyeg alaprétegét, azonban az időjárás és más tényezők miatt le kellett állni az aszfaltozással. Jövő tavasszal, mielőtt az időjárás ezt lehetővé teszi, folytatódnak a munkálatok.

Befejezéséhez közeledik a **karcfalvi kultúrház felújítása** is, az összes munkát kész van, már csak a végső elszámolás lebonyolítása van hátra, valamint a tűzoltósági engedély megszerzése, hiszen az egész beruházás ebből a célból valósult meg.

A legmodernebb tűzvédelmi rendszerek kerültek beszerelésre az épületbe, valamint külső és belső tűzvíz-rendszer is kiépült.

Csakúgy, mint a kultúrház felújítását, a jenőfalvi régi óvodából átalakított **múzeum környékének felújítását** is uniós forrásból finanszíroztuk. A projekt részét képezi még több mint húsz 3-5 perces kisfilm elkészítése is, amelyek közösségünk hagyományait, népszokásait és még élő mesterségeit mutatják be. A végső elszámolás lebonyolítását követően lezárhatjuk a projektet.

Régi tervünk valósult meg az elmúlt hónapokban a karcfalvi központból a Felcsíki Műjéppályához vezető **gyalogos utca megnyitásával**. Ez a munkát Hargita Megye Tanácsának finanszírozásával, valamint a helyi tanács saját költségvetéséből valósult meg. Reméljük, hogy sok sportolni vágyó, sportkedvelő fogja igénybe venni az utcát a jégpálya megközelítése céljából.

Komolyabb összeget fordítottunk idén a **Madicsa-fürdő felé vezető DC83 jelzésű útra**, amely megközelítőleg 10 cm vastagságban új ballasztréteget kapott. Habár készült a terv a madicsai út aszfaltozására, és az idén októberben a kormány által kiírt Anghel Saligny programban is pályázatot nyújtottunk be ennek finanszírozására, a már jól ismert eljárásokat ismerve a tényleges aszfaltozási munkálatokra legalább 3-5 évet várni kell.

A madicsai út kövezési munkálatával egyidőben a jenőfalvi, vagy nagy temető bejáratánál az árkot csövekkel helyettesítettük, így egy 10-15 férőhelyes parkolót alakítottunk ki, amely hasznos beruházásnak bizonyult.

Szintén saját költségvetésből újraburkoltuk aszfalttal a **bicikliút „templom alatti”** szakaszát. Mivel a megyei út új aszfalttréteget kapott, fontos volt, hogy az új szintre felemeljük a bicikliutat is.

Sikeresen befejeződött a **karcfalvi óvoda teljes körű felújítása** is, amelyet a magyar kormány finanszírozott a Kárpát-medencei óvodafejlesztési programjának keretében. A projekt lebonyolításához szükséges önrészt helyi költségvetésből finanszíroztuk.

Javában zajlik a **vágóhid és húsfeldolgozó üzem építése**, amely a Jenőfalvi Tercs Közbirtokosság égíse alatt valósul meg. Azonban, mivel

a lakott területtől megfelelő távolságra kellett elhelyezni a létesítményt, a víz- és szennyvízhálózatot bővítenünk kellett, hogy kiszolgálhassa majd az üzemet. Ezt saját költségvetésből oldottuk meg.

Tavaly decemberben nyújtottunk be egy pályázatot a Versenyképességi Operatív Program (POC) keretében, amely révén közösségünk tanintézményei számára **126 táblagépet (2 éves internet előfizetéssel), 36 laptopot, 14 okos táblát és 16 video projektort vásároltunk**. Az eszközök megérkeztek. A táblagépeket az iskolások számára vásároltuk (3 osztálytól 8-ig), de természetesen egyelőre a tanórákon fogják használni. Ha a vírushelyzet miatt netán ismét beköszöntene az online oktatás, akkor használhatják ezeket a táblagépeket otthon is az erre a célra megszerkesztett szabályzat szerint.

A már elkészült megvalósítások mellett tervekből sincs hiány. Több elkezdett projektünk is van. Ide sorolnám a földgázrendszer kiépítését célzó projektünket, amelyet a Felcsík Önkormányzati Fejlesztési Társulás

égíse alatt a felcsíki falvakkal közösen pályáztunk meg. Folyamatban van a kivitelezési terv elkészítése.

Két projektünk van jelenleg benyújtva az Országos Befektetési Ügynökséghez (CNI). Az egyik az orvosi rendelő épületének teljes körű felújítására, a másik a Karcfalvi Mártonffy György Általános Iskola létesítményére irányul. Utóbbi projekt részét képezi a meglévő épületek teljes körű felújítása, egy új épület építése, valamint az udvar rendezése. Mindkét projekt versenyben van még, várjuk az ügynökség jelentkezését a részletekkel.

A tanintézmény látványterve az új iskolaépülettel együtt

Az idén elkészítettünk egy tervet a polgármesteri hivatal épületének felújítására és bővítésére. A sok futó projekt önrésze nagyon megterhelte a költségvetésünket, de ha lesz lehetőség, szeretnénk a jövőben elvégezni ezt a felújítást.

Tervet készítettünk Karcfalván a megyei út mentén a Beauty Szépségshalontól a Két lépésre vegyes üzletig járdák kialakítására, valamint az úgynevezett „templom alatti” részen (a madicsai úttól Jenőfalva irányába a megyei út baloldalán) járdák és parkolók kialakítására. Ezeket a munkálatokat már az idén szerettük volna elvégezni, de sajnos a műemlékvédelmes engedély még mindig várta magára, így a jövő évre kell halasztanunk ezek elvégzését.

Mint már előbb is említettem a madicsai út aszfaltozására tervet készítettünk és benyújtottuk az Anghel Saligny program keretében finanszírozásra. A pályázat elbírálás alatt áll.

Mint láthatják munka, tennivaló van bőven. Ezeknek a projekteknek a bonyolítása nem kevés időbe és erőfeszítésbe telik. A román bürokratikus rendszer egyáltalán nem könnyíti meg a dolgunkat, de meg kellett tanulnunk ebben a rendszerben dolgozni.

Az év legszebb ünnepéhez és az év végéhez közeledve engedjék meg, hogy a magam és munkatársaim nevében áldott ünnepeket és sikerekben gazdag boldog új évet kívánjak a község minden lakójának!

Gábor Tibor, polgármester

2021-ben is a magyar emberek bizalmáért dolgoztunk!

Tavaly decemberben, amikor utoljára jelentkeztem a Székaszóban, még nem ismertük a parlamenti választás végleges eredményeit. Egy évvel később már tudjuk, hogy a csíki emberek bizalmából is az RMDSZ kormányzati szerephez jutott, rajtunk kívül viszont nem gondolta komolyan senki, hogy a kormányzásnak négy évről kell szólnia, politikai stabilitást, kiszámíthatóságot kell teremtenie.

Tavaly a parlamenti választás eredményét még nem ismertük, mégis fontosnak tartottam hangsúlyozni, hogy történjék bármi, Szövetségünk minden egyes nap meg fog dolgozni a bizalomért. Nyugodt szívvel állítom, hogy ezt az ígéretet betartottuk 2021-ben is. Nem rajtunk múlt, hogy az elmúlt hónapokban a magyar embereknek is újra meg kellett tapasztalniuk a romániai politika árnyoldalát.

Pedig most tényleg van esély az ország felzárkóztatására az Európai Unió által biztosított közel 30 milliárd eurós helyreállítási alaphoz köszönhetően. Ezen felül pedig további 10 milliárd eurós programot raktunk össze az RMDSZ kormányzati csapatával: az Anghel Saligny a helyi közösségek beruházásait, a víz-, gáz- és csatornahálózat bővítését, az utak javítását támogatja.

Az elmúlt szűk esztendő során számos intézkedéssel igyekeztünk javítani a magyar emberek, így a csíkiak életminőségén: de nemcsak infrastruktúrát fejlesztettünk, kórházakat újíttunk fel, bölcsődeépítési programot indítottunk el, hanem településeink sokasága kapott jogot zászló- és címerhasználatra.

A helyi közösség bevonásával fejlesztjük településeinket

Egy évvel ezelőtt esküben fogadtuk, hogy az elkövetkezendő négy évben Hargita megye lakóinak érdekeit szolgáljuk. Sokaknak hosszú időnek tűnik, viszont amikor az embernek megannyi feladata van, gyorsan telik az idő. A nehézségek ellenére is számos eredményről tudunk beszámolni, valamint tervekből sincs hiány.

Nincs olyan része Hargita megyének, ahol ne folytatnánk munkálatokat.

Idén közel 21,5 kilométer utat építettünk, ezek között olyan beruházások is vannak, amelyeknek jelentős turisztikai és gazdasági vonzatuk van.

Szeretnénk felújítani a Csikdánfalva-Csikkarcfalva-

Amikor ezeket a sorokat írom, új kormány alakul Romániában. Az RMDSZ részt fog venni a kormányzásban, de nem azért, mert naivan azt gondoljuk, hogy régi és új partnereink ezúttal hosszú távra terveznének, hanem mert más nem fogja elvégezni helyettünk a munkát: folytatni a megkezdett programokat, újakat kezdeményezni, a 2022-es év állami költségvetésének kidolgozásában úgy részt venni, hogy a magyar településeknek is jusson elegendő pénz.

Bár a közélet vitákkal teli, én mindannyiunknak azt kívánom, hogy karácsony előtt teremtsük meg a lehetőséget a békességre családjaink, szeretteink körében. Ez mindennél fontosabb.

Áldott ünnepeket kívánok!

Kelemen Hunor, az RMDSZ elnöke

Csikszenttamás-Csikszentdomokos-Balánbánya-Kovácspéter szakaszt is. Jelenleg a tervezés előkészítésénél tartunk. Nagyon fontos, hogy a lakosság ebben az időszakban megfogalmazza javaslatait, észrevételeit a megyei úttal kapcsolatban, hogy a kivitelezés minél tökéletesebb legyen. Később a munkálatok során már nehéz lesz bármit is módosítani.

A községekkel közösen dolgozunk. Az összefogás eredménye meglátszik a felcsíki településeken.

A Csikdánfalva, Csikkarcfalva és Csikszenttamás alkotta társulás (ADI DKSZ) sikeres pályázataival és Hargita Megye Tanácsának támogatásával azon dolgozunk, hogy az említett három települést minél élhetőbbé tegyük.

Gratulálok a községvezetésnek a lehívott pályázatokról!

A hatszázalékos visszaosztások révén tudjuk támogatni a községeket, hogy ezek a fontos beruházások ne akadjanak el.

Egy kihívásokkal, munkával telített, viszont eredményes évet tudhatunk magunk mögött, és bízom benne, hogy hatékony esztendő előtt állunk. A hatékony munkavégzés érdekében, mint ahogy az elmúlt évben is, így a jövőben is szükségünk van Önökre, hisz a lakosságért dolgozunk!

Borboly Csaba,
Hargita Megye Tanácsának elnöke

Az amerikai író, filozófus, akit a legelső amerikai környezetvédőnek tartanak, Henry David Thoreau gondolata aktuálisabb, mint valaha. Az erdő olyan természeti kincsünk, amely nem követel ki magának különösebb figyelmet, ugyanakkor biztonságos életteréként védelmet nyújt megannyi növény- és állatfajnak. Sőt, egy ókori bölcs szerint „árnyat kínál még a favágónak is, aki elpusztítja”.

Környezetvédelmi miniszterként, de mindenekelőtt elkötelezett természetjáróként, hivatásomnak tekintem az erdők védelmét. A mandátumom átvétele óta számos olyan probléma merült fel ezen a téren, amely sürgős megoldásra várt.

Elsőként beüzemeltük a SUMAL 2.0 faanyag-nyomonkövető rendszert, amellyel visszaszorítjuk az illegális fakitermelést, csökkentjük a bürokráciát, digitalizáljuk az engedélykibocsátás folyamatát és növeljük a faanyag nyomonkövethetőségének hatékonyságát. A SUMAL 2.0 már az első hat hónapban hatékonyan bizonyult és drasztikusan csökkentette az illegális fakitermelés mértékét Romániában. De nem dőlhetünk hátra, a munkát folytatjuk! Az Országos Helyreállítási és Rezilienciaépítési Tervbe is belefoglaltuk a SUMAL 2.0 fejlesztését. A Helyreállítási Alapból 46 millió eurót különítettünk el a környezetvédelem terén való digitalizálásra, aminek fontos összetevője a faanyag-nyomonkövető rendszer. Olyan beruházásokat is fogunk finanszírozni, mint például a szatellites megfigyelőrendszer és az erdősítés. Ugyanakkor öröm látni, hogy a lakosságot célzó erdőfelügyelő alkalmazás is nagy sikernek örvend, köszönjük az állampolgároknak a felelős hozzáállást, a Rendőrségnek és az Erdészeti Őrségnek az együttműködést.

Én egy olyan országban szeretnék élni, ahol az erdészek élete nem kerül nap mint nap veszélybe. Ezért egy olyan, biztos alapokon nyugvó rendszert akarok kiépíteni Romániában, amelynek köszönhetően a munkáját jól végző erdész biztonságban van. Elfogadhatatlan, hogy az erdészeket bántalmazzák azért, mert becsületesen dolgoznak. Ezért dolgoztam ki azt a törvénymódosítást, amely megteremt a jogi keretét annak, hogy az erdészeti szakszemélyzet nagyobb biztonságban legyen. A tervezet, amelyet a parlament sürgősségi eljárásban tárgyal, előírja, hogy az erdészeti személyzet ellen munkavégzés közben elkövetett erőszakos cselekedet kerüljön abba a besorolásba, mint a belügyi szervek tagjaival, rendőrökkel, csendőrökkel szembeni erőszak büntette. Az erdészek rendkívül fontos feladatot látnak el a romániai erdővédelem és erdőgazdálkodás tekintetében, az államnak pedig ehhez biztosítania kell számukra a zavartalan munkavégzés feltételeit.

Egy másik sokakat érintő probléma a medvék életterének kiterjedése. A környezetvédelmi minisztériumnak kettős

felelőssége van: megőrizni a barnamedve fajt, illetve annak természetes életterét, amely semmiképpen sem a lakott terület, valamint garantálni az emberek és javaik biztonságát. Ezért egy olyan sürgősségi kormányrendeletet fogadtunk el, amely lehetővé teszi a lakott területen történő medvetámadás esetén az azonnali beavatkozást. Ez a jogszabály kockázati besorolás alapján szabályozza a barnamedvék emberek és

javaik ellen irányuló, lakott területeken való támadásának megelőzését és megfékezését. Lehetővé teszi a vadak elűzését, altatását és áthelyezését, illetve eutanáziáját vagy kilövését.

Továbbá újtárra indítottunk egy európai uniós alapokból finanszírozott projektet, amely a romániai barnamedve-populáció felmérésére és az országos medvévédelmi akcióterv gyakorlatba ültetésére irányul. A projekt egyik része a medvépopuláció tudományos felmérése és a vadkárok megelőzése: a villanypásztorok megvásárlásával és kihelyezésével a gazdákat és javaikat tudjuk megvédeni. Ugyanakkor egy Romániában újszerű,

csak néhány helyen alkalmazott megoldással is élni szeretnénk: egy olyan menhely létrehozását tűztük ki célul, ahova medvéket lehet áttelepíteni. Így megnyugtató módon lehet orvosolni az áttelepítés problémáját, hisz az a legtöbb esetben csak a probléma áthelyezését jelentette, mert az adott egyed rövid időn belül visszatért és további gondokat okozott. Az RMDSZ képviselőházi frakciójának kezdeményezésére továbbá kiterjesztenénk a veszélyes medvék azonnali eltávolítására vonatkozó sürgősségi kormányrendeletbe foglalt intézkedéseket lakott területen kívülre is. A fajok megőrzése mellett számunkra továbbra is az emberek és javaik védelme a legfontosabb mind lakott területen, mind pedig lakott területen kívül. Továbbra is azért dolgozunk, hogy megőrizzük a barnamedve faj életterét, és garantáljuk az emberek biztonságát.

Így nyernek értelmet Wass Albert sorai: „Üzenem az erdőnek: ne féljen (...) / Maradnak az igazak és a jók. / A tiszták és békességesek. / Erdők, hegyek, tanok és emberek. / Jól gondolja meg, ki mit cselekszik!”

Tánczos Barna,
Környezetvédelmi, vízügyi és erdészeti miniszter

A VILÁG MEGÓVÁSA AZ ERDŐKKEL KEZDŐDIK!

**„Jó szóval is oktasd,
játsszani is engedj szép,
komoly fiadat!”**

(József Attila)

A Kárpát-medencei Óvodafejlesztési Program keretében 2021-ben sor került a **karcfalvi óvoda teljes felújítására**. A szeptember 13-án megszervezett ünnepélyes átadási eseményen a magyar kormány megbízottja, Pánczél Károly, a Nemzeti összetartozás bizottságának elnöke köszöntötte a résztvevőket, majd Burus Siklódi Botond, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének elnöke értékelte a korszerű felújítási munkálatokat. Az ünnepség alkalmával Tánczos Barna szenátor

az RMDSZ képviselőjében szólt a jelenlévőkhöz, majd Demeter Levente, Hargita megye főtanfelügyelője fejezte ki örömét, és biztatta az egybegyűlteket a közös munkára. Gábor Tibor polgármester megköszönte a kivitelező cégnek az elvégzett minőségi munkát, majd Farkas Árpád plébános megáldotta a felújított épületet, melyet nagy elégtétellel vettek birtokba a kis óvodások.

A karcfalvi óvoda belső dekorációja Hargita Megye Tanácsa és a Hargita Megyei Nevelési Tanácsadó és Erőforrás Központ közös pályázatának kiírása nyomán valósulhatott meg, Daradics Karina keze munkája által.

A Mártonffy György Általános Iskola munkaközössége nevében mindenkinek hálás köszönetet mondunk, aki valamilyen módon részt vett az óvoda felújításában.

Kelemen Erzsébet és Babos-Darvas Annamária

A VÁRVA VÁRT MEGVALÓSÍTÁS

A 2020-2021-es tanév minden területen újdonságokat hozott. A karcfalvi óvodában is jelentős változások történtek. A koronavírus-járvány miatt meg kellett tanulnunk távolságot tartani, maszkot hordani, jobban odafigyelni a higiéniai előírásokra. A sok negatívum mellett pozitív hozadéka is volt ennek az időszaknak: megtanultunk online felületeket kezelni, így a személyes találkozások helyett megtanultunk kamerán keresztül kapcsolatba kerülni egymással. Szerencsére februártól némiképp megszűntek ezek a korlátozások, és a tavasz beköszöntével egy nagyon jó hír is eljutott hozzánk: „Kezdődik az óvoda felújítása!”

A határidők szorításában március első hetében ki kellett üríteni az óvoda épületét. A költözés ideje alatt a gyerekeket is felkészítettük a változásra: új (ideiglenes) helyszínen, más körülmények között és új szabályokkal kellett folytatni az óvodai életet. A gyerekek teljesen beleélték magukat a költözési előkészületekbe: segítettek, kíváncsiskodtak, türelmetlenkedtek. A munkaközösségünk és a szülők segítségével egy hét alatt sikerült teljes egészében kipakolni az óvoda épületéből, és ezzel párhuzamosan berendezkedni az új helyen. Betartva a megszabott határidőt, az iskola épületében egy-egy osztályterembe költöztünk. A gyerekek nagyon könnyen alkalmazkodtak az új helyzethez, hamar megbarátkoztak az új környezettel, kihívásokkal. Nagy segítségünkre voltak a segítőkész iskolások és pedagógusok is. Ezúton is köszönjük nekik!

A munkálatok igen látványosak voltak: mivel az épület külső részét újították elsőként, minden nap megfigyelhettük a változásokat. A séták alkalmával kíváncsian figyeltük, hogy mi változott az épületen, a gyerekek maguk is beszámoltak a látottakról. A belső munkálatok ideje alatt csak elképzelhettük, hogy mi történhet az ovi falain belül, ami még kíváncsibbá tett minket.

A felújított óvodába való beköltözés lehetőségét 2021. szeptember elejére ígérték. A szkeptikus megjegyzések ellenére, mi bízunk abban, hogy ott kezdhetjük a 2021-2022-es tanévet. Nagy örömünkre így is lett!

Az új óvodában minden más lett: már a belépéskor falra festett mesefigurákkal díszített folyosó fogadja a látogatókat,

Újra nyit az óvoda,
Várva vár itt száz csoda.
Játék, móka, kacagás,
Ez a csoda csak ránk vár.
Most átlépjük a kapuját,
Köszönjük a sok munkát!
Kezddhetjük a tanévet!
Isten áldjon
bennünket!

a csoportszobák tágasabbá váltak, új padlóburkolat került mindenhová, a régi csempekályhák helyett központi fűtés biztosítja a meleget, a fürdőszoba is teljesen átalakult, és biztonsági rendszerek kerültek beszerelésre. A visszaköltözés hosszabb időt vett igénybe. Úgy kellett berendezkednünk, hogy az újszerű helyszín összhangban legyen az új bútorzattal, játékokkal és a régi, megszokott tárgyainkkal. A beköltözés nem sikerülhetett volna a példátlan összefogás nélkül. Hálás köszönettel tartozunk kollégáinknak és minden jóindulatú embernek, akik valamilyen formában segítettek!

Ez idő alatt a gyerekek is közreműködtek abban, hogy a felújított óvodában való évkezdés maradandó emlék legyen mindenki számára. Miközben más gyerekek még vakációztak, ők két héten át minden nap jöttek műsort gyakorolni. Nagy izgalommal készültünk a nagy napra: köszöntő szalagot készítettünk, verseket, énekeket, népi gyermekjátékokat gyakoroltunk. Ebből állítottuk össze az ünnepélyes óvoda-megnyitó műsort.

Szeptember 13-án került sor az ünnepélyre, ahol számos meghívott tisztelt meg a jelenlétével. A meghívott vendégek köszöntő beszéde után az óvodások többször is bemutatták a műsorukat, amellyel köszönetünket próbáltuk kifejezni a nagy megvalósításért. Az óvodások verse hűen tükrözi az örömmüket, hogy a régen várt álmaik teljesülhettek:

Boros Beáta és Dobos Melinda, óvónők

BARANGOLTUNK SZÉKELY- FÖLDÖN

Hargita Megye Tanácsának jóvoltából 2021. október 14-én lehetőségünk adódott a Barangoljunk Székelyföldön! című programban részt venni, s ennek keretén belül jobban megismerni Székelyföld látványosságait. Ha a kirándulás szót emlegetjük, azonnal mindenkinek valami távoli célpont elevenedik meg a képzelete előtt, pedig itt a közelben is sok olyan hely van, ahová érdemes ellátogatni.

Gál Ildikó kolléganőmmel a történelem irányon gondolkodtunk, ezért a két nyolcadik osztállyal a Maros mentén indultunk el, és három erdélyi kastélyban sikerült élményeket gyűjtenünk, a maroshevízi Urmánczy-kastélyban, a marosvécsi Kemény-kastélyban és a gernyeszegi Teleki-kastélyban. Ezután Marosvásárhelyig vitt minket az autóbusz, ahol meglátogattuk Bolyai Farkas és Bolyai János híres matematikusok síremlékét, majd a hazaúton egy jókedvű pizzázással zártuk a kalandunkat. Ezúton is köszönjük Gidró Tibornak és Szentes Károlynak, hogy végig türelmük volt a néha kissé hangos társaságunkhoz.

Személy szerint bennem mély benyomást hagyott ez a kirándulás, a kastélylátogatások során olyan történelmi tapasztalatban volt részünk, ami egészen egyedülálló. Az Urmánczy-kastélyban üres termeket láttunk egy-egy képpel a falakon, ami a kiállítás részét képezi, és amivel gyűjteni próbálnak az épület fenntartásához és restaurációjához szükséges összeghez. A Kemény-kastélyban és a Teleki-kastélyban korhű termeket láttunk régi bútorokkal, evőeszközökkel, festményekkel. Nagy Kemény Géza, Kemény János unokája és a kastély jelenlegi tulajdonosa segített elképzelni nem csupán az akkori világot, ahogyan az erdélyi arisztokrácia élte mindennapjait, hanem azt is, hogyan vált egyik napról a másikra nincstelenné. Elmesélte az 1949. március 3-áról 4-ére virradó éjszakát, amikor ugyanis a háborúból visszatért nemeseket egyetlen éjszaka alatt telepítették ki, teherautókra rakták őket, kényszerlakhelyekre szállították, ahol kénytelenek voltak háttérbe szorítani származásukat, pincékben lakni, és újrakezdeni az életüket.

Hátborzongató volt belegondolni, milyen lenne egyik percről a másikra hátrahagyni egy gondosan felépített életet, a házunkat, az udvarunkat, és a nulláról kezdeni, pedig ez történt azon az éjszakán az erdélyi nemesekkel. Sokan soha többé nem tértek vissza egykori lakhelyükre, csak majd a kilencvenes évek után próbálták visszaszerezni jogos tulajdonukat az utódok. Ezek a jogos tulajdonok a kastélyok, amelyeket meglátogattunk, s melyekben láttuk az idegen kéz nyomait, azt, hogyan tett kezét rá az akkori kommunista állam, s működtetett kórházat az Urmánczy-kastélyban egy nagy betonlépcsőt építve a kastély közepébe. A Kemény-kastélyban pszichiátria kapott helyett, Nagy Kemény Géza szavaival élve, még mindig őrzik a falak az

emberi ürülék szagát, a gernyeszegi Teleki-kastélyban pedig árvaház működött, bár ez számunkra inkább szívszorító volt, mint felháborító. Gál Ildikó kolléganőnek még személyes összeköttetése is van ezzel a kastéllyal, gyermekként édesanyja ugyanis húgával együtt három hónapot élt az árvaházban.

No, de a történelmi traumaélményen kívül a Kemény-kastély egyik termében a Helikon-estek egykori hangulatát élhettük át, s képzelhettük el nagy költőink, íróink alakját egy-egy széken bagóval a kezükben. Többek között gróf Bánffy Miklóst, Tabéry Gézát, Kemény Jánost, Kós Károlyt, Áprily Lajost, Tamási Áront, Dsida Jenőt és Wass Albertet, ahogyan az erdélyi magyar irodalom, valamint a kulturális és politikai élet problémáit beszéljük át a nagy baráti társaságban. Ezen estek és az Erdélyi Helikon folyóirat emlékéül szolgál a Kós Károly által felállított Helikon-asztal is a kastély udvarában, mellette pedig Wass Albert sírja, akinek hamvai nyugszanak egy az ő arcképével ellátott kő alatt a következő ismert mondatával ellátva: „A kő marad.”

Reméljük, hogy a gyerekekben is legalább ilyen mély nyomot hagyott ez a kirándulás, vagy ha még nem is értik s érzik ezeket a történelmi összefüggéseket és a kirándulás lényegét, de majd évek múltán, amikor megérnek rá, visszaemlékeznek, hogy „hát én jártam ott, s én hallottam erről, bizony”, mert ezek a kastélyok az erdélyi magyar történelem bizonyítékai, a mi kultúránk és a mi történelmi örökségünk.

(Szabó-Bíró Brigitta)

„Az általános iskolás élményeim közé tartozik az október 14-ei kirándulás, amikor sorba látogattuk Erdély három régi történelmi kastélyát Maroshevízen, Marosvécsen és Gernyeszegen. Számomra nagy élmény volt a marosvécsi Kemény-kastély látogatása, ahol a tulajdonos személyesen vezetett körbe minket bemutatva a nagypapjától örökölt kastélyt és annak történetét. A kastélykertben volt Wass Albert magyar író emlékműve is, amiről ugyanúgy megtudtunk pár fontos információt.” (Vizi Rita, 8. A osztály)

„Október 14-én egy fergeteges kalandban volt részünk. Csodás kastélyokat látogattunk meg, visszarepülhettünk a múlt századba. A kastélyok belsejében csodás mennyezeteket, festményeket, szobrokat és az épületek tulajdonosainak tárgyait, emlékeit csodálhattuk meg. Mindemellett volt lehetőségünk meglátogatni Marosvásárhelyen két elhunyt matematikus sírját is. Úgy gondolom, hogy a VIII. A és VIII. B osztály nevében is elmondhatom, hogy egy fergeteges utazásban lehetett részünk.” (Márton Nóra, 8. B osztály)

„Mese, vers és népdal az iskolában”

Egy év kényszerszünet után ebben a tanévben újra sor kerülhetett a „Mese, vers és népdal az iskolában” című programsorozatra, melyre a Csorgó Egyesület pályázott Hargita Megye Tanácsánál, és 2500 lej értékben nyert támogatást. A versenyeket a Mártonffy György Általános Iskolában szerveztük meg, a versenyzők mindannyian az iskola karcfalvi vagy jenőfalvi tanulói voltak. A kisiskolások szavalóversenye 50, a III. mesemondóverseny 36, míg a IX. Jenőfalvi, csíkkarcfalvi népdalvetélkedő 25 versenyzővel zajlott.

A zsűri tagjai (Fekete Ottilia, Gábor Emilia, Szabó-Biró Brigitta, illetve Barta Karola) kiválasztották és díjazták a legrátermettebb versmondókat, mesemondókat és népdalénekeseket. A tehetség és ügyesség mellett a versenyszellem meglétére is nagy hangsúlyt fektettek, és arra bátorították a résztvevőket, hogy továbbra és tanúsítsanak érdeklődést a vers, mese és népdal iránt, és biztassák társaikat is, hogy ők is bátorkodjanak részt venni az effajta megmérettetéseken. A legügyesebbek (Császár Viktória, Gidró Júlia, Király Viktória, Gyenge Angella, Gyenge Szilámér, Szentés Orsolya, Antal Livia, Szentés Bernadett, Szócs Bálint, Mészáros Kristóf, Biró Anett, Condrea Noémi, Király Tamás, Márk Hanna, Vizi Renáta, Sugár Anett, Kosza Ádám, Kurkó Krisztina, Magyarai Gergő, Gidró Adorján, Biró András, Gidró Vivien, Nagy Zsombor, Gidró Fanni, László Boglárka, Karda Jácinta, Kedves Dóra, Tankó Artúr, Zsók Endre, Nyáguly Zalan, Antal Apollónia, Császár Csongor) két könyvet is kaptak, mivel minden versenyző minden alkalommal a részvételért könyvjutalomban is részesült.

Mindezt ismételtelen köszönetet mondunk Hargita Megye Tanácsának, a Csorgó Egyesületnek, valamint a Mártonffy György Általános Iskola munkaközösségének.

Ambrus Irma

JÁTÉKOS INTENZÍV NYELVI TRÉNINGET SZERVEZETT ROMÁN NYELVEN
a Felcsík Kistérségi Társulás 2021. augusztusban felcsíki gyerekeknek. A program két helyszínen zajlott, Madéfalván és Karcfalván, összesen mintegy 120 gyerek részvételével. A programba 3-dik és 4-dik osztályos gyerekek kapcsolódhattak be. A hatékonyabb foglalkozásokért több csoportba zajlott a program, csoportonként 12-15 gyerek részvételével. Karcfalván a helyi gyerekek kivül Domokosról, Szenttamásról, Dánfalváról és Madarásról is vettek részt a foglalkozásokon, akiket a Kistérség támogatásával, busszal szállítottak naponta a helyszínre, a karcfalvi Latnamond Tanulóház épületéhez. Egy héten keresztül szakképzett tanárok vezetésével, játékos módon tanulták, gyakorolták a román nyelvet.

Sajnos az a tapasztalat, hogy a térségben a gyerekek még a nyolcadik osztály végén sem tudnak kommunikálni román nyelven, ezért a vizsgákon rossz eredményeik vannak ezen a területen. A nyelvtanulás elkezdése kiskorban a leghatékonyabb, hiszen ekkor még a gyerek nagyon nyitott az újdonság fele, és még nincsenek ellenérzések sem benne az idegen nyelv iránt. Ezért is tartották fontosnak a szervezők, hogy ennek a korcsoportnak szervezzék meg ezt a programot.

Az egy hetes intenzív foglalkozások alatt a gyerekek jól érezték magukat, lekötötték őket a játékos feladatok, valóban észre sem vették, hogy tanulnak időközben. A program ideje alatt kizárólag román nyelven kommunikálhattak a résztvevők így a néhány nap alatt is jelentősen gazdagodott román szókincsük. De talán még fontosabb, hogy a programba bekapcsolódó gyerekek megbarátkoztak a román kifejezésekkel, a kevés szóval is amit megtanultak próbálták megértetni magukat. A szervezők remélik, hogy az iskolában és otthon a szülővel együtt tovább folytatják a rendszeres gyakorlást és így egyre könnyebben tudnak majd román nyelven kommunikálni, amit hasznosítani tudnak későbbi vizsgáikon és az életben egyaránt.

A program a román Kormány mellett működő Interetnikai Kapcsolatokért Hivatal támogatásával valósulhatott meg.

Szabó Kázmér, programfelelős

ROMÁN NYELVI TRÉNING GYEREKEKNEK FELCSÍKON

Beszámoló pályázati programokról

A 2020-2021-es tanévben Hargita Megye Tanácsa több pályázatot hirdetett meg, amelyet a Mártonffy György Egyesület is megpályázott. Az ifjúsági tevékenységek támogatási programján belül három pályázat került pozitív elbírálásra, melynek keretében megvalósulhatott a sajátos nevelést igénylő gyermekek érzelmi, értelmi fejlesztését szolgáló eszközök beszerzése, kémia laboratóriumi eszközök és vegyszerek beszerzése valamint a matematika és román vizsgafelkészítő sorozat elindítása a VIII. osztályos tanulók részére.

A sajátos nevelést igénylő gyermekek fejlesztését szolgáló eszközök beszerzésével fontosnak tartjuk, hogy figyeljünk a különleges bánásmódot igénylő diákokra. Azt tapasztaljuk, hogy évről-évre egyre több gyermek tartozik ebbe a kategóriába, a tanulási, beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küszködő diákok, a beszédhibás gyermekek, a különböző családi vagy iskolai problémával érkező diájkaink. Ezeknek a gyermekeknek is teljesíteni, haladni kell az iskola padjában, de számukra nehezebben megy a jó teljesítményt elérni, speciális segítségre van szükség és speciális eszközökre. Hargita Megye Tanácsa pályázatának köszönhetően a Mártonffy György Egyesület által a karcfalvi iskola tanácsadói kabinetje egy új logopédiai asztallal, polcos szekrénnel és több fejlesztő játékkal gazdagodott.

Az új berendezés meleg, barátságos környezetet biztosít a diákok, szülők fogadására. A logopédiai asztal a hatékonyabb beszédfejlesztéshez nyújt segítséget. A fejlesztő játékokat egyéni, csoportos fejlesztésen tudja a tanácsadó használni. Ezek a játékok a kommunikáció, figyelem, memória, reakció, mintakövetés, térképészeti fejlesztést célozzák főként. De emellett a diákok játékosan tanulnak, az egész személyiségük fejlődik: megtanulnak nyerni egy játék során, követni a kitűzött célt, elfogadni a veszteség tényét, megtanulnak az érzéseikről beszélni,

kifejezni azokat, megtanulják a szabályokat betartani, csoportban játszani, figyelni egymásra. Ezek hosszútávon az életre készítik fel a diákjainkat.

Egyes játékok tanácsadás alatt is használhatóak illetve tematikus tevékenységek során is. Ezek a játékok szuper eszközök lehetnek egy téma bevezetésére, gondolatébresztésre, érzelmek, nehézségek feltárására.

A kémia laboratóriumi eszközök és vegyszerek beszerzésével, a karcfalvi Mártonffy György iskola eszköztárának gazdagítását tervezte az egyesület. Az eszközök és anyagok beszerzése segíti a kémiaórák változatosabbá tételét, segíti a diákok természettudományos gondolkodását, érdeklődésük felkeltését a tantárgy iránt.

Bízunk benne, hogy a kapott támogatást fel tudjuk használni a diákjaink fejlesztésére, fejlődésére. Mindezen lehetőségek megerősítését köszönjük Hargita Megye Tanácsának!

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS! A Mártonffy György Egyesület munkaközössége köszönetét fejezi ki Hargita Megye Tanácsának a Matematika és román vizsgafelkészítő sorozat VIII. osztályos tanulóknak című programban nyújtott támogatásáért. A program rövidtávú célja az általános iskola végzős tanulóinak alapos felkészítése a Nemzeti Felmérő próbavizsgájára. Hossztávon a program elsődleges célkitűzése a tanév végi Nemzeti Felmérőn kiváló vizsgaeredmények elérése és ezáltal a kívánt középiskolába való bejutás. A 12 alkalmas vizsgafelkészítő lehetőséget ad a gyerekeknek egy kezdeti szintfelmérésre, az V-VII osztályos tananyagrészek átismétlésére, valamint egy kurzuszáró felmérésre. A felkészítősorozat élő találkozás formájában kezdődött, a járványhelyzet miatt viszont online térben folytatódott...

Kelemen Erzsébet, igazgatónő

Megújult a játszóterünk

A Kárpát-medencei Óvodafejlesztési Program keretében a Romániai Magyar Pedagógusok szövetségének támogatásával 170 négyzetméter gumiszőnyeget sikerült megpályázni a jenőfalvi óvoda udvarán lévő játszótér burkolására. Az egyik szülő, Kosza Szabolcs kezdeményezésére a munkálatokat szülői összefogással végezték el, köz munkával. A munkálatokhoz szükséges anyagokat - törtkő, homok, gyöngykavics, cement - a jenőfalvi közbirtokosság biztosította, a gépi munkálatokba a karcfalvi közbirtokosság és a helyi önkormányzat is besegített. A szakmai kivitelező Márk Attila és Ferencz Árpád voltak. Az önkormányzat és a karcfalvi közbirtokosság munkagépeinek segítségével félerakták a játékokat és leszedték 20 cm vastagságban a földet. Törtkővel visszatöltötték az aljzatot, és bebetonozták a gumiszegélyt. A munkálatokba számos apuka besegített traktorral és utánfutóval. A többiek elterítették a törtkövet, előkészítették a kavicságyat a gumitéglának, majd lerakták azt. Ez idő alatt az anyukák lefestették a játszótéri elemeket, amelyhez a festéket az iskola biztosította. Jó volt a hangulat az óvoda udvarán, óriási szülői összefogásra volt példa. Hálásan köszönjük nekik!

Salamon Gabriella

JÁTSZÓTÉRFEJLESZTÉS JÓ PÉLDÁBÓL MERÍTKEZVE

Munkagépek és emberek zajától volt hangos október első napjaiban a jenőfalvi óvoda és iskola udvara. A járókelők méltán csodálkozhattak, hogy mi ez a nagy zsongás a tanintézmény udvarán, ugyanis újabb példás összefogásra került sor ezekben a napokban. De kezdjük az elején.

Mint ahogy azt már sokan tudják, a karcfalvi óvoda épülete és udvara az év folyamán teljes körű felújításon esett át a Kárpát-medencei Óvodafejlesztési Program keretében, amelyet a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége bonyolított le. Egy kis lobbival és az éppen ott dolgozó, egyik jenőfalvi napközis csoportba járó gyerek édesapjának közbenjárásával 170 négyzetméter gumitéglát kapott a jenőfalvi tanintézmény is a játszótér burkolására. Mivel a gumitégla lerakását nem tudta felvállalni a szövetség, megoldást kellett keresnünk.

A játszótér 2017-ben lelkes szülők kezdeményezésével és összefogásával valósult meg, így méltó folytatásnak gondoltuk, ha a gumitéglát ugyanígy, összefogással rakjuk le.

Így is történt. Összedugtuk a fejünket, hogy mire lenne szükség a munkálat elvégzéséhez, majd megkerestük a tanintézmény, a polgármesteri hivatal és a két közbirtokosság vezetőit. Mindegyik intézmény pozitívan állt ügyünk mellé, és így a gumitégla burkoláshoz szükséges anyagok és eszközök biztosítva lettek.

Következett a munkálat megszervezése és lebonyolítása. A szülői közösségből több építkezésben jártas szakember is kikerült, így nem kellett külső segítséget bevonnunk.

Miután az önkormányzat és a karcfalvi közbirtokosság munkagépei előkészítették a terepet (félrevitték az útból a játékokat és leszedték a földet, amit az egyik szülő traktorával és utánfutójával elszállított), jöhetett az alap előkészítése. Első nap bebetonoztuk a gumiszegélyt, ez alatt három szülő traktorral és utánfutóval lehordta a szükséges törtkövet az alap elkészítéséhez, amit a jenőfalvi közbirtokosság biztosított, csakúgy, mint a cementet, sódert és gyöngykavicsot is.

A második nap elterítettük és tömörítettük a törtkövet egy jenőfalvi (majdani óvodás) szülő munkagépével, majd a gyöngykavicsból ágyat készítettünk, amibe a gumitéglát fektettük. Emellett párhuzamosan még több ponton is folyt a munka. Volt, aki a játszótér körüli színes gumiabroncsokat helyezte vissza a földbe, volt, aki földet lapátolt és terített el a játszótér körül. Az anyukák újrafestették a játszótéri elemeket és padokat, és persze volt, aki az üst körül tevékenykedett.

Aki vett már részt közösségi munkában, az tudja csak igazán meg tapasztalni ennek örömét. Az tudja csak átélni azt az elégtételt, amelyet a közös cél érdekében jól elvégzett munka ad.

Valószínűleg ugyanezt érezték azok a szülők is, akik 2017-ben ugyanilyen módon létrehozták a játszótérrel a jenőfalvi óvoda udvarán. A mostani megvalósításhoz szükség volt az ő példájukra, hogy bátran merítkezhessünk belőle, és a jenőfalvi tanintézményekbe járó gyerekek számára még kényelmesebb és használhatóbbá tegyük a játszótérrel.

Ezúton is köszönetünket fejezzük ki szülő-társainknak, a pedagógusoknak, a tanintézmény vezetőinek, a polgármesteri hivatalnak és a két közbirtokosságnak a hathatós segítségért!

A szülők nevében, Szöcs László

„Most már nem rémít meg, ha újra bezár az iskola.”

„Ma egy éve volt az első latnamondos tevékenység, azóta is hiánypótló és maradandó ismereteket adtok át a pedagógusoknak. Hálásan köszönöm.”
– jött minap ez az üzenet Antal Etelkától, a Latnamond Tanulóház ügyvezetőjétől.

Valóban eltelt egy év a kezdés óta. Tavaly novemberben ismét visszatértünk az online tanításra. A tavaszi kezdeti nehézségek ekkorra részben rendeződtek, a pedagógusok nagy részénél megfogalmazódott az igény a korszerű, gyakorlatközpontú továbbképzési programokra. Ekkor terveztük meg és indítottuk el a Latnamond Tanulóháznál a digitális kompetenciákat fejlesztő képzéseket kollégámmal, Portik Zsolttal. Egy év alatt a 26 helyszíni képzésen 313 pedagógus vett részt, óvodapedagógusok, tanítók, általános iskolai- valamint középiskolai tanárok.

A négy különböző tematika köré felépített képzéseken a pedagógusok gyakorlati tudást, élményt, inspiráló ötleteket, online és offline térben is használható digitális felületek megismerését várták és kapták, elmondásuk szerint lelkesen, motiváltan, a felfedezés élményével távoztak. Ezek a képzések mindenképpen hozzásegítették őket ahhoz, hogy pozitívabb rálátásuk legyen az online oktatásra, a gyerekek számára élvezhetőbb tanórákat tudjanak megvalósítani. Ilyeneket írtak a visszajelző űrlapban:

„Most már nem rémít meg, ha újra bezár az iskola.” (2021.II.23.)

„Pont erre volt szükségem, hogy kérdezhessem, ha elakadok.” (2020.XI.30.)

„Alig várom, hogy élesben is kipróbálhassam.” (2021.I.05.)

„A képzők magabiztossága meggyőzően hatott rám.” (2020.XII.12.)

„A legjobb döntés volt, hogy beiratkoztam a képzésre, sokkal magabiztosabb vagyok.” (2021.II.23.)

„Megszelídültek ezek a felületek, most már képesnek érzem magam a használatukra.” (2021.III.6.)

Az online tanítás során megvalósítható megoldások elsősorban intézmény- és pedagógusfüggőek voltak, de nagyban befolyásolta ezt a családok eszközellátottsága, az internet minősége, a szociális háttér, a szülői rálátás (hiánya) az online tevékenységekre. Így nagy kihívás volt átvinni a tanulás örömet abba a világba, amit egyébként a gyerekek nagyon szeretnek. A sok negatívum mellett pozitív hozadéka is vannak az elmúlt időszaknak, ezeket érdemes

lenne megőrizni az iskolába visszatérve is. A fejlődő gondolkodású pedagógusok a jelenléti oktatásba is be fogják építeni észszerűen a bevált digitális felületeket ott, ahol az iskolai körülmények ezt lehetővé teszik. Remélhetőleg veszített korábbi értékéből a frontális oktatás, az egész tanórát felölölő táblára való vázlatírás/másoltatás, a csupán jegyadásra fókuszáló értékelés.

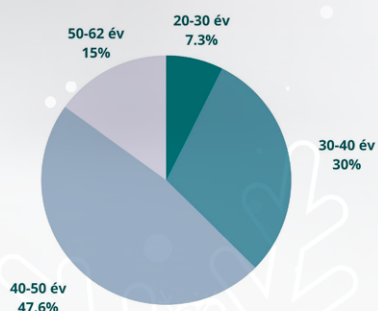
Helyszíni képzésekre továbbra is nagy szükség van a pedagógusok körében. Ilyenkor lehetőség van az egymástól való tanulásra, tapasztalatcserére, kipróbált jó gyakorlatok megosztására, új ismeretek/módszerek elsajátítására, és differenciáltan lehet segíteni a résztvevőknek, hogy mindenki saját tempójában haladhasson, ha kell, önbizalmat kapjon és elégedetten, motiváltan távozzon. Vannak, akik még mindig elzárkóznak a digitális felületekkel támogatott tanulástól, ennek legfőbb oka a számítógépes ismeretek hiánya, a szorongás. Nekik is szeretnénk segíteni, ezért kezdő csoportokat is indítunk.

Ahhoz, hogy a pedagógus alkalmazkodni tudjon a 21. század kihívásaihoz, a technológia gyors fejlődéséhez, a gyerekek új tanulási és információszerzési szokásaihoz, digitális kompetenciával is rendelkeznie kell. Nem elég digitális eszközöket használni, rugalmas pedagógiai szemlélettel és jól meghatározott pedagógiai célokkal kell ezt tenni.

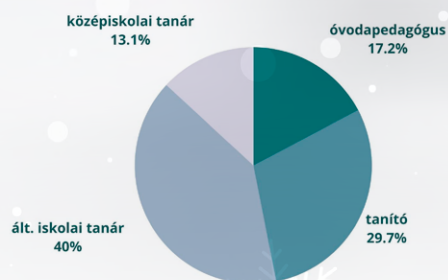
Fontos, hogy élmény legyen a tanulás és a tanítás is!

Gidró Melinda

A résztvevők megoszlása életkor szerint

A résztvevők megoszlása oktatási szintenként

„Kiüresedett kultúrhajlék”

„A karcfalvi művelődési ház 2019 márciusa óta igencsak elcsendesedett. Nem került sor előadásra, nem ünnepeltünk csoportosan...” – így indítottuk a - Községünk kulturális életéből - című rovatot 2020 augusztusában. Ezt az állapotot egyrészt a pandémia okozta korlátozások idézték elő, másrészt az épület aprólékos felújításon esett át.

2018-ban sikeresen megpályázott a polgármesteri hivatal, egy az AFIR (Agenția Pentru Finanțarea Investițiilor Rurale – România) által kiírt célirányos falufejlesztési pályázatot. Ez a beruházás a karcfalvi művelődési ház arculatát, korszerűségét, Felcsík egyik legjobban felszerelt intézményei közé emelte. Egy nagy összegű pályázatról beszélünk, ami összesen 1.802.847,80 RON. Az udvarhelyi Termoláng KFT nyerte el a munkálatot. A szerződés sikeres aláírása után 2019 szeptemberében gyakorlatban is hozzá-kezdtek az épület felújításához. Abban a reményben fogtak hozzá a munkálatok lebonyolításához, hogy az aktív munkáscsoport hat hónap alatt végez a teljes felújítással. Sajnos ez nem teljesen így alakult, a csapat nem tudta tartani a kitűzött határidőt, mivel előre nem látott problémákat kellett elhárítaniuk, még munkabalesettel is meg kellett küzdeniük.

Elsőként az előírásoknak megfelelően az épület tűzvédelmét erősítették meg, ami egy új kijáratot igényelt a nézőtérről, automatikus nyílászárókat, füstérzékelőt és tűzcsapokat szereltek fel. A tető megerősítésre szorult, vasgerendákat kellett beépíteni, amelyek a tetőszerkezetet tartják, a mennyezetet két réteg tűzálló gipszkartonnal kellett burkolni. Részlegesen hangszigetelték a nagyterem falait, a színpad padlója színpadszőnyeget kapott, új függönyt a nyitány. Fény és hangtechnikával látták el az előadótermet és új pótshékekkel egészítették ki a nézőteret. Egy teljesen új mozgássérült WC-t szereltek be, amit a nézőtérből különítettek el. Egy új, praktikus mozgássérült feljárót építettek az oldalbejáráshoz. A kicsi rendezvényterem repedezett betonpadlóját linóleummal borították, ami így elegánsabb arculatot kapott. A fűvőstermet hangszigetelték, itt is mennyezetet erősítettek, és füstérzékelőket szereltek be. A pályázat magába foglalta a fűvőszcenekar hangszerállományának bővítését is. A könyvtár mennyezetét megerősítették, tűzálló, automatikusan záruló nyílászárók kerültek a hagyományos ajtók helyére. A könyvtár melletti kis irodában öt egyforma ruhásszekrény került beszerelésre, ez a székelyruhák szakszerű tárolását szolgálja, amit a Csorgó egyesület pályázata révén sikerült beszerezni.

Még folynak a munkálatok, a végső simítások, de abban bízunk, hogy idén a karácsonyi fűvőskoncertnek már otthont adhat a ropogóan új, minden elvárásnak megfelelő, korszerű művelődési ház, természetesen az érvényben lévő aktuális korlátozások betartásával.

Sokat várunk a 2022-es évtől, bízunk a rengeteg bosszúságot okozó járvány elcsendesedésében, és annak a reményében, hogy ismét megtelik étellel a kultúrház kívánok minden jó szándékú embernek boldog új esztendőt, erőben, egészségben, boldogságban, gazdagságban, szeretetben!

Kozma Anna

Tudja-e hogy?

■ Feltételezhetjük, hogy a **FEHÉR KARÁCSONY** hagyományának gyökerei még a kis jégkorszakban kezdődtek, az északi féltekén a hűvös éghajlat időszakában, nagyjából a 16. század és a 19. század között. (derül ki a Globális Környezetváltozás Enciklopédiájából)

■ A **VILÁG LEGHÍRESEBB KARÁCSONYFÁJÁT** a Rockefeller Központ főkertésze választotta ki a New York-i karácsony díszének. A 85 éves norvég lucfenyő egy Elktonban élő család háza mellett állt, és már tartottak tőle, hogy egy vihar kidöntheti. Először érkezett fenyő ebből az államból (Maryland – Elkton) a nyolc évetizedes tradíció történetében. A 10,8 tonnás és 24 méter magas fenyőn december 1-jén gyűjtik meg a fényeket, több mint 50 ezer színes lámpa díszíti majd, tetején pedig egy 400 kilogrammos, kristályokkal borított csillag lesz. A karácsonyfa január elejéig áll majd Manhattan szívében. (origo.hu)

■ Tudta-e, hogy a **DIÓ** nemcsak ízletes alapanyag vagy finom nassolnivaló lehet, hanem az egészségre is számos előnyös hatással bírhat? Fogyasztásával rengeteg antioxidánsot vihetünk a szervezetünkbe, érdemes napi szinten beiktatni az étrendbe, ezzel számos krónikus megbetegedés is megelőzhető. Gazdag omega-3 zsírsavakban, segíti az emésztést és hosszú időre energiával lát el pár szem dió. Vitaminokban és ásványi anyagokban is gazdag, pl. kálium, magnézium, vas, rendszeres fogyasztásával csökkenthető a szívbetegségek kockázata, ennek érdekében naponta 30 gramm diót érdemes enni. Gyerekek számára is gyakran javasolják, a vérzékenység ellenszereként használható. (gyogyzona.hu)

■ A **MASSZÁZS** jótékony hatásai között tartjuk számon, hogy rendezi a vérnyomást és kedvező hatással van a nyirokeringés szabályozására, valamint az anyagcserére is. Emellett természetesen a lelkünknek is jót teszünk: oldjuk vele a stresszt, a nyugtalanságot, sőt, még azon is segít, ha alvásproblémáink vannak! Mindezek mellett növeli az önbizalmat, és javítja az intuíción (ösztönös megérzés, lelki elmélyedés folyamata, belső tudás) képességeket is. A masszázis karácsonyi ajándéknak is remek ötlet lehet! (gyogyzona.hu)

Tallózás a Székelyföld kulturális folyóiratból

DIMÉNY H. ÁRPÁD, OZSVÁTH ZSUZSA,
SOÓS AMÁLIA, TOMPA GÁBOR VERSEI
BENE ZOLTÁN, MAKKAI-FLÓRA ÁGNES,
SZABÓ-BIRÓ BRIGITTA PRÓZÁJA
KÓDOSZLÁS: SZÉKELY ÖSTÖRTÉNET
MÍTOSZ ÉS TÖRTÉNELEM HATÁRÁN
ARANYÁG: EGY RENDBAGYÓ
EGYÜTTÉLÉS TÖRTÉNETE
MŰTEREMTÉS: VORZSÁK GYULA

XXV. ÉVFOLYAM 11. SZÁM 2021. NOVEMBER

A Székelyföld kulturális folyóirat havonta jelenik meg. A 2021. november, XXV. évfolyam 11. számában fedeztük fel Szabó-Biró Brigitta, a karcfalvi iskola magyar szakos tanárának itt megjelent művét. Pontosabban egy prózát olvashatunk a folyóiratban, amelynek címe: „Vagy a vasat ütni kell, vagy a fúvót fújni kell!”. Íme, egy kis ízelítő a szövegből:

„... Akkoriban a leánykának is örökké dolog volt hagyva, a szőnyeget otthon fel kellett szedni, kirázni, a háznak tisztának kellett lennie, az udvart is meg kellett sepreni, mire a felnőttek hazajöttek, [...] „Vagy a vasat ütni kell, vagy a fúvót fújni kell!” Édesanyám mondta naponta nekünk, s éreztük, hogy ez alól senki sem kivétel. [...]

Egyszer takaróból hazajövet lepihentünk, édesanyám arra kért, hogy imádkozzunk ketten, én ekkortájt tanultam meg beszélni, nem erőst akaródzott imádkozni, s mivel ellendíttem, kivitt a ház elé, otthagytott, bezárta az ajtót. Esteledett is, hűvösödött is.

- Elmondod-e az imádságot? - kérdezett meg az ablakból kétszer-háromszor is, de én csak a fejemet ráztam.

Elcsendesedett, későre járhatott, mert már nem láttam a tornácot, édesanyám elaludt bent. Keservesen sírhattam, mert végül is arra ébredt fel elmondása szerint, hogy zokogva kértem, mondhassam el a Miatyánkot. Ez volt az utolsó alkalom, hogy nemet mondtam neki. A kapcsolatunk azóta jóra fordult, na, nem édesanyámmal, hanem a jó Istennel. [...]

S hogy haragszom-e édesanyámra? Miért haragudnék? Édesanyám volt, Isten nyugtassa. Mindenne megtanított, ami az élethez kellett. Megtanultam takarékosnak, dolgozni, szenvedni, tűrni, a vasat ütni, s a fúvót fújni.”

Ha a kiragadt szövegrészeket érdekesnek találta, és teljes terjedelmében el szeretné olvasni a prózát, a községi könyvtárban megtalálja a folyóiratot.

A szerkesztőség nevében gratulálunk neki, erőt, egészséget és további eredményes munkát kívánunk.

Kozma Anna

Szülői aggodalomcsökkentő

A Karcfalván működő baba-mama csoportban ez év őszén is sikerült tartalmas programokat szervezni. Pszichológus meghívottak jóvoltából lelki egészséggel kapcsolatos témákról beszélgettünk: teherviselés járványidőben, az erőszak fizikai erőszakon túli formái és erőszak-megelőzés, a gyermekek védelme. Lelkész vendégeink a hitéleti kérdéseinkben nyújtottak választ. Orvos meghívottunkkal a gyermekeket érintő különböző betegségekről és azok orvoslásának módjairól beszélünk. De volt olyan vendégünk is, aki a művészet-terápia eszközeivel a karácsony ünnepére segített ráhangolódni, készülni. A **hetente szerda délelőttönként** zajló találkozásokon alkalmanként mondókázásra is sor került, amely egyben a ritmusérzék és a finommotorika fejlesztése is a legkisebbek számára. A visszajelzések szerint mind az anyukák, mind a gyerekek jól érezték magukat ezeken a programokon. A csoport nyitott mindazon kisgyerekes szülők előtt, akik érdeklődnek e közösség, illetve a felkínált programok iránt. Várjuk szeretettel! Köszönjük Karcfalva Község Önkormányzatának a csoportfoglalkozásokra rendelkezésre bocsájtott helyszínt, a jenőfalvi Tercs és a karcfalvi Larix közbirtokosságoknak a baba-mama csoport működéséhez való hozzájárulását, a Bethlen Gábor Alapnak az előadás-sorozat megvalósulásához nyújtott támogatását. Továbbá mindenkinek, aki jó szóval, önkéntes munkával, imával vagy egyéb módon segítette az év folyamán a csoport működését.

Kiss Adél

MONDÓKÁK

Adjon Isten füvet, fát,
Tele pincét, kamarát.
Sok örömet a házban,
Boldogságot családban.

Angyal, kangyal, mikula,
Nyolc dob meg egy pikula.
Irgumburgum parafin,
Ince pince, te vagy kinn.

Dirmeg-dörmög a medve,
Nincsen neki jókedve.
Alhatnék, mert hideg van,
Jó lesz benn a barlangban.

Ence, Bence kis kemence,
Kis medence a Velence.
Ne búsuljunk semmit, Vince,
Tele van az icce, pince.

Hidegen fúj a szél,
Didereg a falevél.
(ritmusmotívum)

A PANDÉMIA HELYZETE SZŰKEBB PÁTRIÁNKBAN, HARGITA MEGYÉBEN

Bő másfél éve lett része mindennapjainknak az addig csak a televíziók képernyőjén látott koronavírus járvány. Sok minden történt ebben az időszakban. **Dr. Tar Gyöngyit**, Hargita megye tisztifőorvosát kérdeztük a pandémia Hargita megyei helyzetéről.

- Hogy látja, hogyan érintette a megye egészségügyi rendszerét a járvány az elején, és hogy állunk most?

- Nálunk Hargita megyében viszonylag későn jelentek meg az első új koronavírusos esetek, de drámaian kezdődött, rögtön egy 56 éves férfi halálával, egy Franciaországból behurcolt fertőzés kapcsán, Etéden, 2020. április 1-én. Bár nálunk az egészségügyi igazgatóságnál használtuk a PCR alapú diagnosztikát még a SARS-CoV 2 vírus megjelenése előtt más betegségek és fertőzések kimutatására, így könnyű dolgunk volt, és gyorsan rá tudtunk állni az új koronavírus kimutatására, április előtt minden teszt negatív volt. Már kételkedtek bennünk a központi egészségügyi és járványtani hatóságok, hogy rejtegetjük az eseteket, hogy Hargita megyét jobb színben tüntessük fel, de tudtuk, hogy ide is elér a rettegett vírus, csak szerencsénk volt, mert Hargita megyébe kevesen tértek haza a nagy rizikójú, legmagasabb fertőzöttségi rátájú országokból (Olaszországból, Spanyolországból), ők inkább szervezett utakon voltak, így gyorsan lekaranténózhattuk őket. Később terjedt el a veszélyes vírus Európa más nyugati országaiban, ahonnan a megszorítások miatt a mi vendégmunkásaink és csellengőink is hazatértek. Ezért volt egy kicsit több ideje a megyei egészségügyi rendszernek a felkészülésre, és ez meg is látszott az első hullámban, ami nálunk szép csendben lezajlott, néhány munkahelyi, családi, kórházi göccsal, nem voltak a fertőzés kezdetén súlyos esetek, mert mindenki az első jelekre teszteltette magát, a fertőzés kezdetén orvoshoz fordult, kórházba került, még ha enyhe tünetei voltak, akkor is. Ez ellen akkor nem is tiltakozott senki, mert látták a TV-ben, hogy mi történt az olaszországi kórházakban, hullaházakban és temetőikben. Ezért mi akkor megúsztunk sok megbetegedést és halálos kimenetelű fertőzést egy egyszerű, de idejében meghozott járványtani intézkedésnek köszönhetően. Az első országos lezárás, „lock-down” még túlzottnak is tűnhetett nálunk. Mindez elindított egy veszedelmes jelenséget Székelyföldön. Lám, mások hogy jártak a vírussal, itt a Hargita aljában sem kórházi dráma, sem kiemelkedő halálozás nem volt, mi védettek vagyunk, hol a fenyőfákat, hol a jó levegőt, hol a székelyek erős génjeit emlegették a zajos és ráérős botcsinálta szakértők. Arra

biztatták a híveiket, hogy rajtunk nem fog ki ez a fránya vírus, vagy nincs is, és nem kell annyit óvatoskodni, mert megúsztuk. Jött a nyár, mindenki lazított, az országos politika is.

Annál nagyobb csattanást a második hullám, mely tavaly ősszel nyárvégi lakodalmak, az iskolakezdés és a helyi választások kampánya révén sok helyen tragédiákhoz vezetett. Az elbizakodott, gyanútlan embereket a félművelt okoskodók még jobban tüzeltek, hogy nincs is vírus, mese az egész. A félrevezetett emberek már nem akartak tesztelni, mert nem akartak kórházba kerülni, mert arról is rémhírek kaptak lábra, hogy ott milyen szörnyűségek

történnek. Sajnos sokan, akiknek a családjában titokban, otthon átestek a betegségen, és áldozatok is szedtek a koronavírus, később hangos vírustagadókká majd megrögzött oltásellenessé váltak, mert így próbálták a lelkiismeretükből kitörölni a felelősséget a megtörtént tragédiáért. Egész utcák betegedtek meg, egész lakodalmi menetek, egyáltalán nem vagy nagyon későn fordultak orvoshoz. Sokan belehaltak, bár élhettek volna még az unokáik örömeire. Igen ám de ezzel a tagadó, titkolózó magatartással csak még több tragédiát idéztek elő, mert amikor megjelent a hatékony megelőzés lehetősége, az oltás, lebeszéltek a szeretteiket, a befolyásuk alatt állókat az oltás elfogadásáról. Ezért eddig még további két tragikus hullámon vagyunk túl Hargita megyében úgy, hogy már rendelkezésünkre állt az életmentő oltóanyagok több változata, meghalt eddig 840 koronavírusos diagnosztizált ember a megyében és még ki tudja hány otthon titokban, mert nem derült ki róluk, hogy fertőzöttek voltak. A megye lakosságát nagy veszteség érte, a halálozási adatok magukért beszélnek, az a többlethalálozás, amit ez a pandémia okozott itt a megyében, a felelőtlenséggel karöltve még évekig beszédtéma lesz...

- Eleinte közfelháborodást keltett, hogy a mai modern világban hogy nem tudják kifejleszteni a vírus ellenszerét, majd miután ez megtörtént, az emberek két csoportra oszlottak, egyesek megváltásként tekintenek a védőoltásra, mások világméretű összeesküvésként fogják fel az emberek beoltását. Mi lehet ennek az oka, mi állhat a háttérben?

- Nagyrészt az egészségértés, egészségműveltség szintje határozza meg a viszonyulást, ezt mutatják az eddigi felmérések, ez pedig az ország vagy a térség gazdasági fejlettségével és az iskolázottsággal mutat szoros összefüggést. Mindenki fél az ismeretlentől, a számára

megmagyarázhatatlantól, kérdés, hogy kinek hol vannak a korlátai, gondoljunk csak az őseimre, mindannyian tanultuk, olvastuk, hogy rettegett a villámtól, mert nem tudta a jelenség okát és nem talált magyarázatot a következményeire. A ma embere már tudja fizikából, hogy egy nagy elektromos kisülés, és már egyes helyeken, ahol sokat villámlik, hasznosítják az energiáját. Sajnos szembe kell néznünk azzal, hogy nálunk az egészségnevelés az oktatás minden szintjén évek óta kimaradt, kiszorította a latin nyelv és egyéb olyan tantárgyak, amelyek túltengenek a tantervben. Látjuk, hogy a 25-35 év közötti korosztály a leginkább oltásellenes. Ők azok, akiknek egészségnevelést már nem tartottak, senki sem magyarázta el, hogy mi az oltás, milyen rettenetes járványok pusztítottak még nem is olyan régen (gyermekbénulás, torokgyík), miért kellett 100 évvel ezelőtt egy családban a 8-10 megszületett gyermekből több mint felét eltemetni gyermekkorban, mert oltás hiányában nem érték meg a felnőttkort. Ennek a generációnak a gyermekkorában már teljesen egybeesik az internet elterjedésével, az ott terjedő híreszteléseket pedig sokszor gyanútlanul elhiszik, sőt tovább is terjesztik. Így sokszor olcsó áldozatai lesznek, de sokszor eszközei is az álhírek szerzőinek, akik híveket keresnek, követőket, sokszor a kattintásokra vadászva, amiből jól megélnek. A reklámok miatt minden kattintás, lájkolás pénzt hoz ezeknek a konyhájára. Az interneten nincs felelősségre vonás, lehet álneven, áldiplomával, hazugsággal büntetlenül üzérkedni. Minél szenzációsabb egy hír, elmélet, annál gyorsabban terjed, az nem számít, hogy legtöbbször nem is igaz.

- Összesen hányféle vakcinát fejlesztettek ki a tudósok a Covid-19 ellen? Ezekből melyek engedélyezettek Romániában? Hogyan fejtik ki hatásukat?

- Eddig már 10 körül járunk, de folyamatosan próbálnak újabb oltóanyagokat kidolgozni, ahogy jelennek meg az újabb vírus-változatok, illetve olyanokat, amelyek beadásához nem kell tűszúrás, tartósabb védettséget adnak, stb...

Románia az EU gyógyszerügynöksége által engedélyezett 4 oltóanyagot importálta, egyébként ezek a világon a legtöbbet használt oltóanyagok is egyben: van kereskedelmi nevük is, de mindenki a gyártó cég neve alapján ismeri ezeket: eddig a Pfizer, a Moderna és az Astra Zeneca két adagos oltóanyagokat és az egyadagos Johnson&Johnson vakcinát használtuk, de januártól az Astra-Zeneca által előállított vakcináról Románia lemond, az alacsony igény miatt. Azt már megtapasztaltuk, tudjuk, hogy 4-5 hónappal a második adag után csökken a védettség valamelyest, ezért egy emlékeztető oltás is szükséges a nálunk használt oltóanyagok mindegyikénél, mely jól megemeli a szervezet koronavírusszal szembeni ellenállását.

Röviden összefoglalva minden oltóanyag megtanítja az immunrendszerünket felismerni a veszélyes támadót (esetünkben az új típusú koronavírust) úgy, hogy az még meg sem jelent a kapuban, be sem hatolt a szervezetünkbe.

Úgy kell elképzelni, mint amikor egy nyomkövető kutyával megszagoltatják a betörő ruhadarabját, és az megjegyzi és azonosítani tudja a rablót, anélkül, hogy azelőtt találkoztak volna, csak a szag alapján. Persze, ezt a tanítást minden vakcina más-más módszerrel végzi el, de mindegyik biztonságos, hiszen addig nem engedik széles körben használni ezeket, amíg ezt sok tízezer önkéntes emberen be nem vizsgálják.

- Sok ember azért nem veszi fel a védőoltást, mert szerinte a vakcinák még kísérleti fázisban vannak, és most tesztelik az emberiségen? Mi a véleménye erről?

- Már rég lezárultak a kísérletek ezekkel a széles körben használt vakcinákkal, azóta már több mint 2 milliárd embert beoltottak (ez a Föld lakóinak egynegyede) a koronavírus elleni oltóanyagokkal, és biztonságosak, azt láthatjuk. Tapasztaljuk nap, mint nap, hogy megvédnek a súlyos betegség, a maradandó szövődmények és a halál ellen. Aki kifogásokat keres magának és öngigazolást, hogy miért döntött helyesen, amikor visszautasította az oltást, általában az állít ilyeneket a saját védelmében, mert érzi, hogy kimarad a közösségi összefogásból, nem vállal részt egy olyan erőfeszítésből, amivel az emberiség le akarja küzdeni ezt a vírust.

- A járvány kezdete óta hány ember halt meg Hargita megyében koronavírus fertőzésben? Ebből hányan voltak beoltva?

- Sajnos, ahogy mondtam nálunk sokan meghaltak, többen, mint más országokban. Ez az ismert 840 COVID-halott csak az ismert, diagnosztizált COVID betegek sorából került ki, sajnos sokan későn fordultak orvoshoz, sokáig otthon kúrálták magukat, és akkor hozta őket a mentő, amikor már nem lehetett segíteni rajtuk. Erre a betegségre még inkább igaz, mint a többire, hogy minél korábbi fázisban kezdik meg a kezelést, annál nagyobb az esély a szövődménymentes gyógyulásra, de a túlélésre is. Voltak beoltottak is a halottak között 27-en, minden oltóanyagtípussal vegyesen, de a kockázat egyértelműen főként az idős, krónikus beteg beoltatlanoknál óriási, bár halt meg olyan 24 éves életerős egészséges fiatalember, aki után az újszülött gyermeke maradt árván.

- A többi megyéhez képest hogy állunk a halálesetek számát tekintve? Milyen az átoltottság a többi megyéhez képest?

- Sajnos rosszul állunk, nagyobb a halálozás. Hargita megyében lakosságárányosan magas a halálozási arány és alacsony az átoltottság, az úgynevezett teljes adagos

átoltottság alig haladta meg a 28 %-ot a megyében, és még nem érte el a 25%-ot Karcfalva községben. Bár ezzel nem vagyunk éppen utolsók az országos listán, de nem sokkal Kovászna megye előtt a lista végén kullogunk. Ami azért szomorú, mert a következő hullám, ami januárra várható, újból sok áldozatot szedhet majd, ha ez így marad. Karcfalván nem hiszem, hogy ne tűnt volna fel a sok új sírhant és a sokévi átlagnál magasabb halálozás és népességfogyatkozás.

- Mint megyei tisztifőorvos mit javasol, mit üzen a megye lakosságának, és azon belül a karcfalviaknak és jenőfalviaknak?

- Így az év végéhez közeledve ideje van a számvetésnek, visszatekintésnek, értékelésnek. Most ez már a második olyan év, ami fogyatkozással és nem gyarapodással zárul. A helyzet viszont nem reménytelen, mert van fegyverünk, sokkal jobbakké a kilátásaink, mint másfél évvel ezelőtt, amikor még csak bújkáltunk a vírus elől, és nem ismertük az ellenséget. Az orvostudomány hatalmas erőfeszítések árán nagyot lépett előre a megelőzés terén, léteznek biztonságos

vakcinák, szerencsénkre nálunk is könnyen hozzáférhetőek. Azt üzenem a karcfalvi és jenőfalvi embereknek, hogy bízzanak a jószándékú orvosokban, ne higgyék el a félrevezető maszlagot, és fogjunk össze a vírus ellen! Ne álljanak azok táborába, akik a vírusnak adnak időt és esélyt, hanem szálljanak vele bátran szembe, oltassák be magukat, mert csak így van remény, hogy mihamarabb lezárhassuk ezt az embertelen időszakot, amelyben elszakadtunk a szeretteinktől, barátságok szakadtak meg, és családok bomlottak fel, sokan pedig kivetkőztek önmagukból, és gyűlölködést hirdetnek.

Seperjük ki együtt a betegséget, a rosszat és vegyük kezünkbe a sorsunkat! Ehhez erőt, egészséget és bölcseséget kívánok mindenkinek!

Áldott, békés ünnepeket a Hargita Megyei Egészségügyi Igazgatóság nevében!

Kérdezett: Szócs László

Mindig van kiút a bántalmazásból!

November 25-e a nők elleni erőszak megszüntetésének világnapja.

1981 óta hívják fel a figyelmet különböző szervezetek arra, hogy tenni kell az erőszak megelőzéséért, nem szabad elviselni a bántalmazást, és mindig van kiút a bántalmazásból. E világnap alkalmából György Enikővel, a Hargita Megyei Szociális- és Gyermekvédelmi Vezérigazgatóság Családon belüli erőszakkal foglalkozó részleg vezetőjével beszélgettünk.

- Miben és hogyan segíthet a Hargita Megyei Szociális- és Gyermekvédelmi Vezérigazgatóság Családon belüli erőszakkal foglalkozó részlege a bántalmazott nőknek, gyermekeknek?

- Igazgatóságunk részeként 2012 óta működik a családon belüli erőszakkal foglalkozó részleg. Segítünk a tájékoztatásban, jogi tanácsadást biztosítunk úgy az áldozatoknak, mint az agresszoroknak, esetekhez kiszállunk, együttműködünk a helyi önkormányzatokkal, és közösen vizsgáljuk meg az eseteket. Továbbá segítünk a távoltartási végzés megszerzésében, ingyenes pszichológiai tanácsadást biztosítunk az áldozatoknak és az agresszoroknak egyaránt, védett lakóotthonba helyezünk azokat az áldozatokat, akik kérik, és akiknek szüksége van erre

a segítségre. Mindezek mellett az igazgatóságunk irányít egy munkacsoportot, amelyet különböző állami intézményeknek a képviselői alkotnak: csendőrség, rendőrség, tanfelügyelőség, közegészségügy, területi munkafelügyelőség, illetve civil szervezetek. Az a lényeg, hogy egy ilyen társadalmi léptékű problémát, mint a családon belüli erőszak sem állami intézmény, sem civil szervezet nem tud egymagában megoldani, ezért nagyon fontos az összefogás, és az erőszak megelőzése közös feladat kell legyen. A családon belüli erőszak nem magánügy!

- Milyen gyakran kell közbelépnie családon belüli erőszak miatt az igazgatóságnak?

- Nagyon sok bejelentett esetünk van, de amikor arra kerül a sor, hogy kiszálljunk, akkor még időt kérnek és azt mondják, hogy ne menjünk. Valószínű, hogy még nincsenek rákészülve arra, hogy szembe merjenek állni az agresszorral, de amikor sürgősségi esetek vannak, akkor azonnal lépünk. A távoltartási kérelem benyújtásában is segítséget nyújtunk, amelynek két formája van. Az egyiket a rendőr állítja ki azonnal öt napra. Konkrét példaként említem, hogy amikor egy családban fizikai bántalmazás van, akkor ha az áldozat hívja a 112-es segélyhívószámot, a rendőr azonnal kimegy és azonnali hatállyal kiállíthat egy ötnapos távoltartási végzést. Ezt a bíróság öt nappal meghosszabbíthatja abban az esetben, ha jogos és alátámasztható bizonyítékok vannak. A másik távoltartási kérelmet hosszabb távra állíthatják ki, és az igazgatóságunk is kérheti az áldozat nevében. A távoltartási kérelemben többek között lehet kérni azonnali kilakoltatást, függetlenül attól, hogy ki a lakás

tulajdonosa, lehet kérni távoltartást internetes és telefonos kapcsolattól és fizikai távolságtartást is. Tehát a bíróság eldöntheti, hogy az agresszor nem mehet száz méternél közelebb a bántalmazóhoz, nem közelítheti meg az áldozat munkahelyét, de az agresszort pszichológiai vagy pszichiátriai kezelésre is kötelezhetik. Fontos megjegyezni, hogy a távoltartási parancsot nagyon szigorúan veszik bárhol, ezért a megszegése börtönbüntetéssel sújtható.

- Főként a szenvedélybetegek lesznek az agresszorok?

- Nagyon sok szenvedélybetegből lesz agresszor, de nem feltétlenül a szenvedélybetegek a bántalmazók. Ismerünk olyan személyt, aki egy korty alkoholt nem iszik, de fizikailag és pszichikailag is eszméletlenül bántalmazza a családját.

Az is gyakori jelenség, hogy felnőtt gyermek bántalmazza idősebb szüleit. Az elmúlt időszakban, főleg a járvány ideje óta, több olyan esettel találkoztunk, hogy az illető elvesztette a munkahelyét, és az idősebb szülőt a nyugdíjáért bántalmazta. Bejelentik ezeket az eseteket, és az idősebb édesanya elmondja, hogy a saját fia bántalmazza, de végül nem lép ki ebből a helyzetből, mert ő édesanya. Nem tudja, és nem akarja a saját gyermekét kilakoltatni, inkább tűr. Ezekben az esetekben nem tudunk segíteni, mert hiába mondjuk el, hogy a fiának nincs joga a bántalmazáshoz, és kérhet segítséget, mert úgysem kér. Hivatalból csak akkor léphetünk, amikor nagyon súlyos az eset, de ilyenkor is sokszor visszalépnek a bántalmazottak. Sajnos manapság többször előfordul az is, hogy nevelőapa szexuálisan bántalmazza a kiskorú gyermekét. Sok esetben tud erről az édesanya, de nem akar tudomást szerezni, többek között azért mert a bántalmazó a családfenntartó. Ezekre az esetekre általában úgy derül fény, hogy vagy egy nagynéni, szomszéd néni vagy egy tanár jelenti. Ilyenkor tudunk lépni hivatalból.

- Mi történik azokkal, akik az igazgatóság segítségét kérik?

- Az igazgatóságunknak van egy védett lakóháza a családon belüli erőszak áldozatainak, ahol voltak és vannak lakóink. A védett ház megyei szinten ideiglenes lakhelyet,

felügyeletet, gondozást, étkeztetést, pszichológiai- és jogi tanácsadást nyújt legfeljebb egy évre. Természetesen hogyha az áldozatnak vannak gyerekei, akkor őket is hozhatja, de befogadjuk az idősebb bántalmazott személyeket is. A védett házban legtöbb hat személy szállásolható el. Az a tapasztalat, ha valakit kiemelünk a bántalmazó környezetből, és eltelik egy kis idő, akkor már egészen jól lehet vele foglalkozni. Van olyan személy is, akinek lejárt az

egy év, már kiköltözött és munkahelyet is talált. Szigorú rendszabályzatot kell betartani, kritériumrendszer szerint történik a beutalás. Mindenképpen arra bátorítok minden egyes bántalmazottat, ha szüksége van menedékre, akkor ne tartsa a bántalmazást, mindig van kiút. Az állam felvállalja a védelmet, és van lehetőség egy éven át teljes ellátásra, és az újrakezdésre.

- A bántalmazottak hogyan léphetnek kapcsolatba önökkel?

- Ha fizikai bántalmazás van, valakit ütnek-vernek és azonnali segítségre van szüksége, akkor egyértelmű, hogy a 112-es segélyhívószámot kell tárcsáznia, és élni kell a rendőr által kibocsátható távolságtartási végzéssel. Ha nem sürgős eset van, de van egy folyamatos bántalmazás, akkor a bántalmazottak keressenek minket, a Hargita Megyei Szociális- és Gyermekvédelmi Vezérigazgatóság családon belüli erőszakkal foglalkozó osztályának munkatársait. Mi elérhetők vagyunk a **0726 123 330**-as telefonszámon, de van egy országos segélyhívószám is amely a következő: **0800 500 333**. Ha valaki úgy érzi, hogy lelki segély szolgálatra van szüksége, az hívja a **0754 800 808**-as telefonszámot. Továbbra is hangsúlyozom, hogy mondjunk határozott NEM-et az erőszak bármilyen megnyilvánulására. Fontos megjegyezni azt is, hogy minden állampolgárnak kötelessége elutasítani az erőszak bármilyen formáját, és bátorítania kell a bántalmazott személyeket arra, hogy ne tűrjék el az erőszakot, kérjenek idejében segítséget, mert mindig van kiút. Ha bántalmazásról tudunk, a bejelentést anonim módon is megtehetjük.

Hetek óta tart a magas fertőzöttségi arány kistérségünkben, akárcsak a megyében. A negyedik hullám volt a legsúlyosabb a járvány ideje alatt, amely sok áldozatot követelt, sajnos a közvetlen környezetünkéből is. Azonban még mindig, ezek után is, hajlamosak vagyunk arra, hogy foglalkoztassanak a nem célra vezető gondolatok, miszerint: ez már öreg volt..., az rákos volt..., amaz cukorbeteg volt..., szívproblémákkal küzdött, netán magas volt a vérnyomása..., tényleg csak véletlen baleset lehetett, és így tovább...

Mindenkinek jogában áll azt gondolni, amit csak akar a mai világban, de vajon mit gondol minderről a kialakult helyzetről az első vonalban dolgozó, jelen esetben Dr. Péter Szilárd, a Hargita Megyei Mentőszolgálat vezetője:

- Hogyan tudtak, mint egy óramű, olyan pontosan és precízen helyt állni az elmúlt időszakban?

- A hatékony helytállás alappillére a nagyon jól összerakott mentős csapataink alkotják. Tudják, hogy mikor mit kell tegernek, hogyan kell segítsenek a bajba jutottakon, hiszen ez a hivatásuk.

Nagy segítség a mentőpontjaink elhelyezkedése is, mert fontos, hogy a betegekhez minél hamarabb ki tudjon vonulni egy mentőegység. Az egyik legtöbb mentőponttal rendelkező egység vagyunk az országban, így Bukarest után Hargita megyében található a legtöbb mentőpont.

- Mekkora alázat és elhivatottság kell ahhoz, hogy ilyen kegyetlenül nehéz, embert nem kímélő időszakban a mentős elmenjen, tizenkét vagy annál több órát összeszedetten, a legjobb tudása szerint dolgozzon, a lehető legrövidebb idő alatt meghozza a jó döntést, és segítsen valakinek az életéért küzdeni?

- Az alázat és az elhivatottság fő szempont egy mentős munkásságában. A mentősök nagyon hamar kell tudjanak döntést hozni egy adott helyzetben, hiszen életek függenek tőlük. Segítség csak a többi mentőcsapattól kaphatnak, de amíg az a segítség megérkezik, addig mindent meg kell tegernek, hogy a betegek életét megmentse. Csak azt tudjuk, hogy bejövünk szolgálatba, de hogy mikor érünk haza, azt nem tudhatjuk. Sok beteget kell más megyébe is szállítanunk, ami időt vesz fel, és nem egy betegség esetén nyújtunk segítséget, hiszen a betegségek skálája nálunk nagyon széles.

- A mentőszolgálat munkatársainak elmondása, tapasztalata alapján a negyedik pandémiás hullám tényleg annyira tragikus volt?

Igen, tragikusabb volt, hiszen eddig nem fordult elő, hogy ennyi nehéz légzéssel küzdő beteg kérte volna a segítségünket, és ilyen nagy számba fordultak volna elő az újraélesztések – sajnos nagy része sikertelenül.

- A betegek állapota többnyire súlyosabb volt, mint az előző három hullámnál. Miért? Mennyire terhelte túl ez a tény a mentőszolgálat munkatársait?

- Rengeteg súlyos állapotban levő beteghez riasztottak, sajnos sokszor már későre. Vagy újraélesztést kellett végeznünk, vagy már csak a halál

beálltát tudtuk megállapítani. Nagyon megterhelte a sok bejövő hívás, most először a csapatok létszámát is növelnünk kellett. A megterhelő tényezők között számolnunk kellett a több órás kórházak előtti várakozásokkal, a mentőautók fertőtlenítésével, és a védőruházatba való beöltözésekkel és vetkőzésekkel is.

- Ha már a Covid tüneteit tapasztaljuk magunkon, melyik az a pont, amikor érdemes segítséget kérni, mentőt hívni és szakképzett ember tudására hagyatkozni, hogy ne legyen túl késő?

- Nem érdemes otthon kísérleteznünk magunkon túl sokáig. Enyhébb tünetek esetén, elsősorban a családorvos segítségét kell kérni. Ő elkezd a megfelelő kezelést, ha pedig mégis súlyosbodik a beteg állapota, a 112-es telefonszámon kell kérni a mentősök segítségét. Sajnos sokszor történt meg, hogy otthon kezelték a beteget, mert nem akart orvoshoz menni vagy kórházba kerülni, és amire a mentősök segítségét kérték, akkorra már olyan súlyos állapotba került, hogy hosszú kezelés során gyógyult csak meg, vagy rosszabb esetben már

nem tudtuk megmenteni az életét.

- Az oltás felvétele javítana a jelenlegi helyzeten?

- A statisztikák azt mutatják, hogy igen, javítana az oltás felvétele a jelenlegi helyzeten. Másrészt az is látszik, hogy ha a polgárok betartják a szakhatóságok által ajánlott előírásokat, kordában lehet tartani a vírust: pl. maszkviselés által, az intézményekben való korlátozások által stb. 2020-ban teljesen új volt ez a járványhelyzet, és akkor is helyt tudtunk állni. Szeptember végén, amikor elkezdtek növekedni az esetszámok, majd október első felében az egekbe ugrottak a statisztikai adatok, akkor már látszott, hogy nehezebb dolgunk lesz, mert 2021-ben nem hozódott meg az a központi ajánlás, amelynek segítségével könnyebb lett volna és kevesebb elhalálozással járt volna ezen a negyedik hullámon való átmenés.

- A végszó legyen egy mondat, mit tanácsol nekünk Dr. Péter Szilárd, ebben a bizonytalan, kilátástalan, véget nem érő, erős emberi indulatokat gerjesztő, nehéz időszakban?

- Azt ajánlom, hogy legyünk figyelmesek, elővigyázatosak magunk és társaink egészségére, életére. Segítsük egymást, és bizzunk a mentősök segítőkészségében.

Jó egészséget kívánok minden olvasónak és mentős kollégának – hiszen most ez a legdrágább kincsünk!

A szerkesztőség és a községünk nevében tisztelettel megköszönjük az életért való küzdelmes munkájukat, könnyű szolgálatot kívánunk a mentőszolgálat vezetőjének és minden egyes munkatársának.

Külön, kiemelt köszönet illeti a községünkben élő, mentőszolgálatot teljesítő személyeket, akik jó néhányan dolgoznak ebben a munkakörben. Jó munkabírást, erőt, egészséget kívánunk nekik, és tisztelettel gondolunk rájuk!

Kérdezett: Kozma Anna

Miért nem veszik komolyan a járványt hívő testvéreink?

Véleményem szerint nincs olyan, hogy imádság-automata. Hogy felül beöntöm a megfelelő számú előírt imádságot, alul pedig kijön a gépből az egészségem, vagy egy betegség leküzdése.

Isten egyrészt nem mindig úgy segít, ahogy én azt jónak látom, másrészt, ha a segítségét várom, akkor nekem is tennem kell érte.

Hívő testvéreink sokszor abból indulnak ki, hogy semmit nem kell tennünk azért, hogy a földi életünkben boldoguljunk, átjussunk a nehézségein, leküzdjük az akadályokat. Nincs másra szükség ehhez, „csak” az imádságra. Nincs szükség fertőtlenítőre, „csak” a szenteltvízre. Javaslom, nézzük meg Jézus Krisztus példáját! Hitünk szerint egyszerre élte emberként földi életét, és volt isteni személy. Isteni erejénél fogva képes volt csodákat tenni: feltámasztotta a halottat, betegeket gyógyított, vízen járt. Javaslom, akik mély meggyőződéssel vallják, hogy „csak” az imádság ereje, amire szükségünk van, próbálkozzanak meg ezzel a „vízen járás” dologgal, vagy a kenyérszaporítással, vagy próbálják a vizet borrrá változtatni. Mi nem rendelkezünk isteni képességekkel. Emberként kell élni életünket, az ember adottságaival, Isten segítő erejében bízva. Istentől pedig nem az ő képességeit kapjuk, hanem az eszközöket a küzdelmeinkhez, nehézségeinkhez. Kezünkbe adja a lehetőségeket, és nekünk élni kell azokkal, és meggyőződésem szerint balga, aki nem ezt teszi. Jelen helyzetben kapunk a vírus elleni védekezéshez maszkot, fertőtlenítőt, védőoltást. Aki felelős, használja ezeket, és közben kéri Isten segítségét.

A balga elutasítja ezeket, aztán számon kérően néz Istenre, ha megbetegszik: Uram, miért nem segítettél?

Urunk pedig szomorú arccal néz rá: megadtam mindent, amire szükségem van, és te nem használtad.

A Covid 19-járvány olyan, mint egy megáradt folyó. Néha egy kicsit visszahúzódik, aztán újult erőre kapva tombol, és ezen kell valahogy átkelnünk, hogy újra szilárd talaj legyen a lábunk alatt. Nem tudjuk, hogy meddig fog így háborogni, nem tudjuk, hogy milyen széles. Az a kérdés, hogy ebben a helyzetben egy hívő ember helyes magatartása az-e, ha megpróbál – önmagát mindenhatónak képzelve – az örvénylő vízen járni, vagy az, ha a segítségül kapott csónakba beül, és abban próbál átjutni a járvány folyóján. Kinek lesz nagyobb esélye elérni a túlsó partot?

Mindezekén túl, a járvány, egy fertőző betegség terjedése egy közösségben nem egyéni dolog. Nincs a járványnak egyéni szintje – illetve egyéni szinten betegség van, szenvedés és halál. Nincs viszont olyan, hogy engem nem érdekel az egész, mert amit teszek egy járványban, az mások sorsát

is befolyásolja. Rajtam múlik, hogy azt segítem-e, hogy elkerüljék a betegséget, vagy veszélybe sodrom őket.

A járványt csak együtt tudjuk megállítani. Erről beszélni nem hisztériakeltés, ahogy sokan gondolják, hanem felelős gondolkodás annak érdekében, hogy egymás egészségét megóvjuk. A szeretet egy fontos megnyilvánulása, ahogyan egymás felé fordulunk. Itt nincs középút – alapvetően vagy érdekel a másik ember sorsa is, vagy csak magammal vagyok elfoglalva.

Az önjelölt „járványügyi szakemberek” véleményén csak mosolyognék, ha nem terhelné őket súlyos felelősség mások egészségét illetően. Ettől még nyilván mindenkinek szíve-joga, hogy bármiről véleményt alkosson, de azért furcsának találom, hogy éppen élet-halál, betegség-egészség kérdésben hisz a közösség egy része a legkevésbé a szakembereknek, akik éveken keresztül az orvosi szakmát tanulták, és helyettük az ilyen-olyan mendemondák alapján véleményt formáló, hozzá nem értő embertársaik véleményét tekintik igazodási pontnak.

Amikor Isten segítséget nyújt nekünk, ezt többnyire egy másik ember által közvetíti felénk.

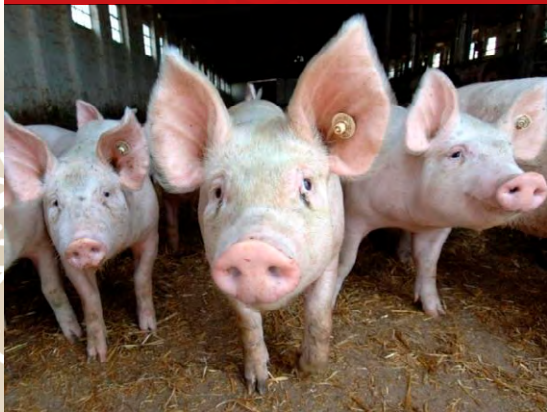
Jelen helyzetben többek között orvosaink által, akik emberfeletti erővel küzdenek az életveszélyben levő betegek életéért, óriási testi és lelki tehernek vannak kitéve. Persze kapnak sok-sok szeretetet, támogató szavakat, de számomra érthetetlen módon rengeteg mocskolódást, lelküket mélyen érintő igazságtalan támadásokat is. Pedig ők arra teszik fel életüket, hogy a beteget gyógyítsák, az elesettet segítsék.

Köles László
egyetemi oktató,

Semmelweis Orvostudományi Egyetem kutatóorvos

SZIGORÍTOTTÁK A SERTÉSTARTÁST

Disznóvágás, trichinellózis, húsvizsgálat, mintavétel

Ismét elkezdődött a disznóvágások időszaka, a **trichinella fonalféreggel** való megfertőződés elkerülése érdekében a húst fogyasztás előtt bevizsgálatni.

Milyen tünetek jellemzik a fertőzést az emberben?

A fertőzött hús fogyasztása után az elfogyasztott lárvák mennyiségével arányos súlyosságú gyomor- bélrendszeri gyulladás alakul ki, mely hasmenés, hányinger, hányás, hasi fájdalom formájában jelentkezik a fogyasztást követő 2-28 napon (leggyakrabban 7-10 napon) belül. A lárvák áttúrják magukat a bélfalon, és a véráramba jutnak, ekkor gyakran akár 39-40°C-os láz, izom és ízületi fájdalmak, nagyfokú szemhéjduzzanat, nehézlégzés, idegrendszeri tünetek, szívizom károsodás is kialakulhat. Ha a lárvák az emberi izomzatban nyugvó állapotba kerülnek, a láz megszűnik, az izompanaszok enyhülhetnek, többnyire csak izomgyengeség, fáradtságérzés marad fenn hosszú ideig. Emberről emberre a fertőzés nem terjed. A betegség súlyossága miatt időben történő felismerése és kezelése fontos.

Aki biztos akar lenni benne, hogy a levágott sertés nem fertőzött, **végeztethet az állatorvosnál trichinella-vizsgálatot**. A parazita csak nyers vagy nem megfelelően átsütött-megfőzött húsok fogyasztásakor jelent veszélyt (sonka, kolbász stb.). Fontos, hogy a bevizsgálásra szánt minta csak a bordaközi- illetve a rekeszizomból származhat, mivel ezen izmoknak a légzésben van szerepük, tehát akkor is dolgoznak, amikor az állat alszik, így sokkal oxigéndúsabb közeget biztosítanak, ami a parazita számára a legkedvezőbb környezet. Ennek köszönhetően itt a legalacsonyabb fertőzöttség esetén is megtalálható.

Szombatonként téli időszakban 9-12 óra között van húsvizsgálás az állatorvosi rendelőben.

Vasárnap előzetes bejelentkezés szükséges.

Dr. Antal Lilla, körzeti állatorvos

Egyre több településen jelenik meg megyénkben is az **afrikai sertéspestis**, ezért egyre szigorúbban ellenőrzik a sertések nyilvántartását, illetve gazdaságok közötti mozgását. A betegség azonosítása esetén az illető gazdaságban minden sertést elpusztítanak, ezért ilyen esetben a fűlszámmal rendelkező állatokért a gazda kártérítést kap, ami az azonosítatlan állatokért nem igényelhető, és még jelentős pénzbírságot is von maga után.

A körzeti állatorvosoknak minden hónapban kiküldenek ellenőrzés céljából egy listát, amelyen 10 olyan gazdaság szerepel, ahol disznókat is tartanak. Az ellenőrzés alkalmával összehasonlítjuk a számítógépen nyilvántartott állományt a gazdaságban valóban létező állatokkal (fűlszámok azonosítása, létszám). Sajnos személyes tapasztalatom, hogy bármilyen gyakran megyünk, soha nem talál a nyilvántartóban szereplő létszám a valósággal. Rendbe tesszük a gazdák együttműködésével, majd ha 2 hónap múlva jönnek a hatósági állatorvosok újabb ellenőrzésre, meglepetésünkre ismét nem talál a rendszer, mert egy malacot vettek, egyet levágtak... a létszám talál, csak a fűljegy nem... A büntetések pedig nagyok, akár csak a fűlszámmal nem rendelkező állatok eladása, szállítása esetén. Új rendelet szerint csak az adott gazdaságban született sertéseket lehet befűlszámolni, viszont ha fűlszámozva vásárolták, át lehet írni egyik gazdaságból a másikba. Minden változást, ami a sertések létszámát illeti, a gazdának jelentenie kell a körzeti állatorvosnál. (születés, vágás, elhullás, vásárlás...) így lesz fenntartható a rendszer, megelőzhető a baj.

MINDEN OLTÁSA MEGVAN A KUTYÁNAK MÉGIS BETEG LESZ?

Kutya vásárlás esetén gyakran mondják a vevőnek, hogy „megvannak az oltásai” vagy ahogy hirdetésekben olvashatjuk „oltva és féregtelenítve”. Ebből az új tulajdonos, ha nincs otthon a témában azt értheti, hogy minden el van intézve, neki már semmi dolga vele, baja nem eshet a kedvencnek, hisz az egészségügyi könyvébe is be van írva. (az 1 darab oltás, amit 6 hetesen kaphatott).

A helyzet az, hogy a kölyökkutya egy éves koráig legalább 5 alkalommal kell oltást kapjon, tehát hat hetesen nem lehet rendben az összes, mivel akkor csak az elsőt kaphatja meg (parvovírus ellen).

8 hetesen kellene kapja a második (polivalens) vakcinát (parvovírus, szopornyica, adenovírus, parainfluenza), 10 hetesen emlékeztető oltást, majd 6 hónaposan és 1 évesen ismételt polivalens vakcinát. Ezek mellett persze a kötelező veszettség elleni védőoltást is be kell kapja. Amennyiben egy oltással vesszük, és a többit nem kapja be, szinte bizonyos, hogy 8 hét és 1 év között valamelyik vírust elkapja, ami súlyos lefolyású betegséget jelent, mi több az életébe kerülhet. Ezért a legbiztosabb, ha új kedvencünkkel mielőbb megkeresünk egy állatorvost.

A SZEMÉTSZÁLLÍTÁS PROGRAMJA A 2022-ES ÉVRE

HÓNAP	KARCFALVA	JENŐFALVA	SZELEKTÍV HULLADÉK
Január	6, 20	7, 21	7
Február	3, 17	4, 18	4
Március	3, 17, 31	4, 18	4
Április	14, 28	1, 15, 29	1
Május	12, 26	13, 27	6
Június	9, 23	10, 24	3
Július	7, 21	8, 22	1
Augusztus	4, 18	5, 19	5
Szeptember	1, 15, 29	2, 16, 30	2
Október	13, 27	14, 28	7
November	10, 24	11, 25	4
December	8, 22	9, 23	2

Egyre több orvos rendel a jégkorong akadémiánál

Az elmúlt hónapokban is rengeteg átalakuláson ment keresztül a Székelyföldi Jégkorong Akadémia karcfalvi központja. Ezek a pozitív változások pedig jótékony hatással lehetnek a környéken élő fiatalabb és idősebb generációkra egyaránt. Belátható időn belül elkészül a sportkollégium, sporttudományi laboratórium nyílt, és kibővült azoknak az orvosoknak a köre, akik hétről hétre fogadják a pácienseket.

Az orvosi és metodikai központ lassan három éve áll a székelyföldi közösség szolgálatában. Azon túl, hogy a jégkorongozókat és más sportolókat széles körben kiszolgálja, a létesítmény célja, hogy javítsa a közelben élő emberek életminőségét.

Ennek jegyében folyamatosan növekszik az elérhető szolgáltatások, illetve rendelkezésre álló szakorvosok száma.

Az utóbbi időszakban ilyen szempontból nagy eredménynek számított, hogy dr. Duica Gabriella személyében a fővárosból

érkezett egy magyar anyanyelvű gyermekkardiológus. Az ő jelenléte komoly hiányt pótol, hiszen korábban a térségben nem volt elérhető ilyen szakellátás.

Egy másik hasonlóan fontos és kevésbé lefedett területnek számított az ortopédia, illetve traumatológia. Néhány héttel ezelőtt ez a probléma is közelebb került a megoldáshoz, ugyanis egy ideje dr. Sólyom Árpád, a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem adjunktusa is rendel Felcsíkon.

Jelenleg tehát a gyógytornászok mellett fizioterápiás szakorvos, kardiológus, ortopéd traumatológus, dietetikus, belgyógyász, sporttáplálkozási szakember és reumatológus tudását lehet igénybe venni, de a tervek szerint hamarosan újabb kiváló szakemberek csatlakoznak.

Az orvosi és metodikai központ minden szolgáltatásáról részletes információt kaphatnak a 0729 830 050-es telefonszámon.

Szintén a központ épületében kezdte meg működését az akadémia sporttudományi laboratóriuma, amely nemcsak a jégkorongozók, de minden sportoló előtt nyitva áll. Ebben az alegységben olyan pontos méréseket tudnak végezni az erre specializálódott szakemberek, amelyek átfogó képet nyújtanak a sportolók fizikai állapotáról. Ezek alapján pedig tanácsokat fogalmaznak meg, és segítenek tudományos alapon megtervezni az edzéseket.

A sportlabor profi, amatőr és hobbi sportolóknak egyaránt segítséget tud nyújtani a fejlődésben.

Nemcsak az új szolgáltatások kiépítéséről szóltak az elmúlt hónapok. A szó szoros értelmében is folyt az építkezés, hiszen a sportkollégium fokozatosan elnyeri végső formáját.

A téli leállást követően idén áprilisban újra elkezdődtek a munkálatok. Helyükre kerültek a különböző külső hálózatok, víz, áram, szennyvíz. Ezt követően a külső szigetelés mellett egy sor olyan feladatot végzett el a kivitelező, amelyek a zavartalan működést teszik lehetővé majd.

A hideg évszak folyamán sem függesztjük fel az építkezést, ugyanis a belső munkálatok továbbra is folynak majd. Az új évben pedig elkezdődhet a szükséges berendezések, a bútortart megvásárlása, a terek berendezése.

A cél továbbra is az, hogy 2022 őszéig, a következő tanév, illetve jégkorongszezon rajtjáig az épület készen álljon az első évfolyamok befogadására.

Az év végéhez közeledve a Székelyföldi Jégkorong Akadémia közössége áldott, békés karácsonyt és boldog új évet kíván!

Nagy Attila Ferenc

VICCEK

Ész

Montaigne, a francia filozófus egyszer megjegyezte:

- A legigazságosabban az észt osztották el a földön.
- Miből gondolja ezt? – kérdezték tőle.
- Onnan, hogy még senkit sem hallottam panaszkodni amiatt, hogy kevés az esze.

Késő bánat

Játsszanak a gyermekek. Istvánka javasolja Júliának, hogy játsszanak papás-mamást.

- Jó, kezd el! – mondja Júlia.
- Bár sohase vettelek volna el feleségül!

Szülésznő

Egy fiatalember egy óras késéssel megy munkába. Jelentkezik a főnöknél:

- A feleségemet sürgősen be kellett vinnem a szülészetre. A főnök kiborul:
- Nehogy azt gondolja, hogy bármit megetethet velem! A múlt héten is ezzel jött. Mi a maga felesége, nyúl?
- Nem, szülésznő.

Modern nevelés

Új, szőke pszichológusnő érkezik az iskolába. Azonnal munkához lát, szünetben is figyeli a gyerekeket. Látja, hogy a diákok egy kivétellel mind szaladgálnak. Megkérdezi az álldogáló gyerektől:

- Nem érzed jól magad?
- De igen – válaszolja a gyermek.
- Akkor miért nem szaladgálsz, mint a többiek?
- Azért, mert én vagyok a kapus.

A szőke nő és az autótávásár

- Nem tudom eladni az autót, mert már 350 ezret futott – panaszkolja a szőke nő a barátnőjének.
- Ez nem nagy kunszt, az autószerelő barátom visszatekeri neked 35 ezerre – tanácsolja a barátnő.
- Pár nap múlva újra találkoznak:
- Na, eladtad az autót? – érdeklődik a barátnő.
- Megörültél? Miért adnám el, csak 35 ezer kilométer van benne!

Ragozás nélkül

Az érettségén megbukik a diák magyarból. Hazamegy, és azt mondja szüleinek, hogy papnak megy.

- Igazad van, fiam, könnyebb az ígét hirdetni, mint ragozni.

Rossz szokás

Két székely beszélget:

- Rossz szokást vett fel a feleségem – panaszkolja az egyik. – Hajnalban fekszik le.
- S addig mit csinál?
- Várja, hogy érjek haza.

Szentgyónás

A fiatalember gyónik.

- Mi a vétked, fiam?
- A hiúság bűnébe estem. Naponta csodálom magam a tükörben, hogy milyen szép vagyok – vallja be a fiú.
- Ez nem bűn, fiam, csak egyszerű tévedés – teszi helyre a dolgozt a pap.

Fülöp László viccgűjteményéből

SKANDI

*	POÉN	MEGA HARAPÓS KEDVESEN VAN	KISMOTOR ÉTELTE- KERCS	TO BE NOT TO BE	RAGADOZÓ MADÁR	A FÉNYKÉPÉSZETBE BETÉR EGY SZŐKE NŐ: – SZERETNÉK ERRŐL A FILMRŐL KÉPEKET ELŐHI- VATNI. – 9 x 13? – ...? – KÉRDEZ VISSZA A NŐ.	
HEGY SZÜK RÉSZE							
SIEMENS							
BŐ TERMESZÜ, BURJANZÓ FFINÉV				ESS! SZÁMTALAN		TÁRGYRAG BEC THOMAS	EGYHÁZI ÉPÍTMÉNYI FÜVÖS- HANGSZER
					BEC. TEOFÍL FOGOLY		
ILYEN PALACK A SZIFON			NÉPI HANG- SZER ... SZAKAD- TÁBOL				
TEAM SPEAK							
RÓMAI 1-ES		JÓO MAGOT SZETHINT	AKASZTÓ- HOROG SAJTFELE				
MUZSIKA				BÓR INDOK		ELŐL LAPOS! HENRY	
ÁRUBA BOCSÁTO					TÉLI CSAPA- DEK TARTÓ, TOK		EZEN A HELYEN
NÉVSZÉLEK!			MŰVÉSZI TESTKÉP IFJÚSÁGI MAGAZIN			SZEMÉ- LYÜNK EMTÉI!	
... PÁL, ISMERT ORVOS VOLT				ÁLTAT, HITEGET ÉSZAK			
*	É					EZTI!	

Készítette: Benedek Enikő

Szerkesztők: SZŐCS László, KOZMA Anna, SZABÓ Kázmér

E-mail: szocslaszlo86@yahoo.com, tel: 0745 217076

Arculatterv, tipográfia: ÁDÁM Gyula, TOP INVEST

Nyomdai kivitelezés: TOP INVEST KFT.

A lapszám megjelenését támogatta
Magyarország Miniszterelnöksége valamint
a Bethlen Gábor Alapkezelő ZRT.

Áldott karácsonyi ünnepeket és egészségben gazdag
új esztendőt kíván a SZÉKASZÓ szerkesztősége
minden kedves olvasónak!